

Septembermededeling

Datum: 24 september 2020

Januari-aanvulling

Datum: 5 januari 2021

Bestemd voor:

- scholen voor voortgezet onderwijs;
- instellingen voor beroepsonderwijs en educatie (VAVO);
- de commissie staatsexamens van het College voor Toetsen en Examens;
- vso-scholen met examenaanwijzing;
- alle vso-scholen die onderwijs verzorgen aan examenkandidaten.

Inhoud

- 1 Algemene informatie
  - 1.1 Opzet Septembermededeling en Januari- en Maartaanvulling*
  - 1.2 Activiteitenplanning centrale examens
  - 1.3 Examenblad.nl: mailings en persoonlijke pagina's
    - 1.3.1 Examensecretaris
    - 1.3.2 Docenten
  - 1.4 Precorrectie, pre+ correctie en testcorrectie
  - 1.5 Examenlijn
  - 1.6 Aandachtspunt: smartwatches en noise cancelling headsets
- 2 Rooster
  - 2.1 Eerste tijdvak
  - 2.2 Tweede tijdvak
  - 2.3 Derde tijdvak
- 3 Toegestane hulpmiddelen
  - 3.1 Regeling toegestane hulpmiddelen
  - 3.2 Spellingcontrole
- 4 Computers en examens
  - 4.1 Facet en brochures
  - 4.2 Flexibele en digitale CE's bb en kb ('BB- en KB-flex') of papieren CE's bb en kb
  - 4.3 Centrale examens in de kunstvakken
  - 4.4 Computergebruik bij de cspe's
- 5 Mededelingen per vak
  - 5.1 Pilot-CE's
  - 5.2 Bezem-CE's
  - 5.3 Antwoordbladen moderne vreemde talen
  - 5.4 Centrale examens met kleurendruk
  - 5.5 Instructie voor de examinerator centraal praktisch examen beeldende vorming gl/tl
  - 5.6 Mededelingen per vak centrale examens vmbo algemene vakken, havo en vwo
  - 5.7 Beroepsgerichte profielvakken vmbo
    - 5.7.1 Bijzondere aandachtspunten
    - 5.7.2 Aanlevering van de cspe's
    - 5.7.3 Richtlijnen bij de cspe's
    - 5.7.4 Gebruik kandidaat-exemplaren bij de voorbereiding
    - 5.7.5 Overzicht onderdelen en ICT in de profielvak-cspe's
    - 5.7.6 Afname in Facet

- 5.7.7 Mededelingen per vak
- 6 Rekentoets vo
- 7 Kandidaten met een beperking
- 8 Logistiek
  - 8.1 Opgave aantal examenkandidaten
  - 8.2 Nabestellingen
  - 8.3 Cd's met pdf voor spraaksynthese en daisy audio-cd's
  - 8.4 Aflevering examenpakketten
  - 8.5 Wachtwoorden
  - 8.6 Bevestiging van de ontvangst van de examenpakketten
  - 8.7 Tijdstip openen verpakking
  - 8.8 Examendocumenten downloaden via Mijn DUO
  - 8.9 Noodsценario flexibele en digitale centrale examens bb en kb
  - 8.10 Aanlevering schoolexamencijfers en examenresultaten aan DUO
  - 8.11 Bestellen waardepapieren
  - 8.12 Inwisseling en voorlopige cijferlijst
- 9 Correctie
  - 9.1 Pooling tweede correctie
  - 9.2 Publicatie correctievoorschriften
  - 9.3 Nadere informatie over de correctie
    - 9.3.1 Notities van de corrector op het gemaakte werk
    - 9.3.2 Adviestabel correctietijd
    - 9.3.3 Discussiefora voor digitale CE's
  - 9.4 Errata en aanvullingen
    - 9.4.1 Errata
    - 9.4.2 Aanvullingen
  - 9.5 Geschil over vaststelling score centrale examens
  - 9.6 Handreiking geschil score centrale examens na inzage
- 10 Normering
  - 10.1 Gegevensverzameling via elektronische weg
  - 10.2 Kenmerken van centrale examens
  - 10.3 Bekendmaking N-termen
  - 10.4 Vaststelling van het CE-cijfer
  - 10.5 Bevraging van docenten naar oordeel over examen
- 11 Tweede en derde tijdvak
  - 11.1 Aantallen opgavenboekjes tweede en derde tijdvak*
  - 11.2 De aangewezen vakken
  - 11.3 Aanmelding kandidaten aangewezen vakken tweede en derde tijdvak*
  - 11.4 Tijd en plaats aangewezen vakken tweede en derde tijdvak*
  - 11.5 Gang van zaken aangewezen vakken tweede en derde tijdvak*
  - 11.6 Toezending resultaten aangewezen vakken tweede en derde tijdvak*
- 12 Publicaties
  - 12.1 Protocollen VO-raad
  - 12.2 Mijneindexamen.nl
  - 12.3 Voorlichting
    - 12.3.1 Besprekingen examens vakverenigingen
    - 12.3.2 Digitaal platform Het Schoolplein per 21 januari open*
  - 12.4 Publicaties van algemeen verbindende voorschriften en mededelingen
    - 12.4.1 Wetten en Algemene maatregelen van Bestuur
    - 12.4.2 Ministeriële regelingen en regelingen/mededelingen van het CvTE
- 13 Contactadressen
  - 13.1 Contactadressen bij de examens
  - 13.2 Waar voor wat in het kort

1 Algemene informatie

1.1 Opzet Septembermededeling en Januari- en Maartaanvulling*

*De titel is gewijzigd (was: Opzet Septembermededeling en Maartaanvulling)

In de Septembermededeling is actuele en relevante informatie over de eindexamens 2021 opgenomen.

In deze Septembermededeling is door middel van gele markeringen zichtbaar gemaakt welke inhoudelijke aspecten verschillen van de mededelingen over de eindexamens 2020. Door middel van een optie bovenaan de pagina kunt u de markeringen uitschakelen.

Informatie die bij publicatie van de Septembermededeling nog niet beschikbaar is, wordt in maart aan deze mededeling toegevoegd (de Maartaanvulling).

Daarnaast kan het coronavirus COVID-19 maken dat aanpassingen nodig zijn. Het ministerie van OCW heeft daarover [Servicedocumenten](#) uitgebracht, die zo nodig geactualiseerd worden. Wanneer de actualisaties in het servicedocument ook effect hebben op de eindexamens zal de nieuwste versie van het servicedocument worden gepubliceerd op [Examenblad.nl](#).

De Kamerbrieven van 20 november 2020 en 16 december 2020 (zie hierna) maken dat al eerder dan maart 2021 een aanvulling op de Septembermededeling is uitgebracht: de Januari-aanvulling.

In deze Januari-aanvulling zijn de wijzigingen ten opzichte van de Septembermededeling blauw of met doorhalingen ~~doorhalingen~~ gemarkeerd.

In de versie van 31 augustus van het Servicedocument is bekend gemaakt dat afname- en aanlevertermijnen zijn verruimd. Deze verruiming is doorgevoerd in deze Septembermededeling, de Activiteitenplanning en de andere doorklikdocumenten, waar dit van toepassing is.

Dit betreft:

- de termijn voor het aanleveren van schoolexamencijfers;
- de einddatum van de afnameperiode van de cspe's;
- de einddatum van de afnameperiode van de flexibele en digitale centrale examens BB en KB .

Op 20 november 2020 is een Kamerbrief verschenen waarin te lezen is dat het beroepsgerichte profielvak alleen met een schoolexamen (SE) wordt afgesloten. Bij het SE in het beroepsgerichte profielvak kunnen de scholen wel gebruik maken van het cspe 2021. Geadviseerd wordt om dat ook te doen.

Nadere informatie over de examinering van het beroepsgerichte profielvak staat in de handreiking bij de Kamerbrief:

- Handreiking examinering van het beroepsgerichte profielvak schooljaar 2020-2021

De brochure 'Examinering beroepsgerichte profielvakken 2021: Inzet cspe in het schoolexamen' van het CvTE bevat richtlijnen en informatie over hoe scholen het cspe kunnen inpassen in hun SE.

- CvTE-brochure 'Examinering beroepsgerichte profielvakken 2021: Inzet cspe in het schoolexamen'

In de Kamerbrief van 16 december 2020 heeft de minister maatregelen voor de centrale examens in de algemene vakken bekend gemaakt:

- Kandidaten krijgen een extra herkansingsmogelijkheid: zij mogen het CE in twee verschillende algemene vakken herkansen.
- Het tweede tijdvak is uitgebreid naar tien dagen: 14 juni tot en met 25 juni 2021, waardoor het tweede tijdvak ook gebruikt kan worden voor eerste afnames;
- Er komt een derde tijdvak van vier dagen dat, evenals het eerste en tweede tijdvak, op de scholen zelf wordt afgenomen. Dit derde tijdvak loopt van 6 juli tot en met 9 juli. Kandidaten die (een deel van) hun CE's voor het eerst in het tweede tijdvak afleggen, gebruiken het derde tijdvak voor herkansen (en eventueel ook inhalen als zij tijdens de eerste afname niet aanwezig konden zijn).

- Servicedocument examens 2021, versie 16 december

Aangezien er in 2020 geen centrale examens zijn afgenomen, zult u wellicht na willen gaan wat er ten opzichte van 2019 is gewijzigd. Daartoe kunt u de [Septembermededeling over het eindexamen van 2020 raadplegen](#), waarin de wijzigingen ten opzichte van 2019 zijn weergegeven.

NB

Wijzigingen in datums en tekstuele wijzigingen zijn NIET gemarkeerd. Datumaanpassingen die het gevolg zijn van maatregelen vanwege corona vormen hierop een uitzondering.

In deze Septembermededeling wordt nog de oude benaming BRON gehanteerd voor het Register Onderwijsdeelnemers.

1.2 Activiteitenplanning centrale

examens

In de 'Activiteitenplanning centrale examens 2021' zijn alle activiteiten van de centrale examens, inclusief digitale centrale examens en cspe's, opgenomen.

U vindt de meest actuele versie via de homepage van Examenblad.nl → jaarring 2021 of via de volgende link.

- [Activiteitenplanning centrale examens 2021](#)

Als gevolg van de Januari-aanvulling is de Activiteitenplanning aangepast. De aanpassingen zijn in de Activiteitenplanning zelf niet herkenbaar. In het onderstaande overzicht kunt u zien welke aanpassingen er vanwege de Januari-aanvulling zijn doorgevoerd.

- [Overzicht aanpassingen Activiteitenplanning als gevolg van de Januari-aanvulling](#)

Als in de loop van het schooljaar wijzigingen worden aangebracht, ontvangt de (plaatsvervangend) examensecretaris hierover bericht via een mailing vanuit Examenblad.nl.

1.3 Examenblad.nl: mailings en persoonlijke pagina's

1.3.1 Examensecretaris

De officiële mededelingen over het examen worden via Examenblad.nl naar het e-mailadres van de examensecretaris verzonden dat geregistreerd staat op de [persoonlijke pagina](#) op Examenblad.nl.

Op de persoonlijke pagina staan ook de hieronder opgesomde gegevens (namen en e-mailadressen) geregistreerd:

- de plaatsvervangend examensecretaris die net als de examensecretaris alle mailings ontvangt;
- de systeembeheerder in verband met technische mededelingen via Examenblad.nl over computereexamens;
- de Wolf-accountbeheerder;
- de FAO-beheerder;
- de directeur in verband met een eventueel gebruik van het noodscenario (zie [paragraaf 8.8](#));
- de functionarissen die de examenpakketten in ontvangst mogen nemen (zie [paragraaf 8.4](#));
- docenten in verband met specifieke mailings voor hun vak (zie ook [paragraaf 1.3.2](#)). We verzoeken de examensecretaris zoveel mogelijk docenten te registreren.

Wijzigen gegevens persoonlijke pagina

De examensecretaris is de beheerder van de gegevens van zijn vestiging en kan deze zelf wijzigen, met uitzondering van zijn eigen gegevens. Deze kunnen alleen door DUO/Examendiensten worden gewijzigd. De directie moet hiervoor een wijzigingsverzoek mailen naar examens@duo.nl met daarin de oude en nieuwe situatie onder vermelding van het brin- en vestigingsnummer van de school en voornaam, voorletters, achternaam en e-mailadres van de examensecretaris.

De examensecretaris kan het telefoonnummer van de vestiging en, indien van toepassing, het postadres zelf wijzigen. De examensecretaris is hierop in februari geattendeerd via een mailing vanuit Examenblad.nl. Het postadres wordt vermeld op het overzicht tweede correctie op de persoonlijke pagina.

In bepaalde periodes is het niet mogelijk de gegevens van pakketontvangers of de Wolf-accountbeheerder op de persoonlijke pagina te wijzigen. Kijk voor meer informatie en de betreffende periodes bij 'beheer examenfunctionarissen' op uw [persoonlijke pagina](#).

Opnieuw activeren functionarissen

De gegevens van de examensecretarissen en van de examens per vestiging worden jaarlijks in november geüpdatet op basis van aan DUO doorgegeven informatie. Op dat moment worden ook alle docenten, **systeembeheerders en Wolf-accountbeheerders** gedeactiveerd. Vanaf dat moment ontvangen deze functionarissen dus tijdelijk geen mailings, voor de docenten betekent dat dus dat ze dan geen mailings met informatie over hun examenvakken ontvangen. Het is dan ook van groot belang dat de examensecretaris de gedeactiveerde functionarissen van zijn vestiging zo snel mogelijk controleert en heractiveert, zodat zij geen belangrijke informatie missen. Deze controle en heractivatie zijn nodig om ervoor te zorgen dat de informatie bij de juiste personen terecht blijft komen.

De examensecretarissen ontvangen half november via een mailing van Examenblad.nl het verzoek de functionarissen te heractiveren en een beschrijving van de werkwijze.

1.3.2 Docenten

In de Septembermededeling (en Maartaanvulling) staat veel informatie die docenten direct aangaat. Direct contact vanuit de examenorganisaties (OCW, Inspectie, CvTE, Cito, DUO) met docenten wordt in toenemende mate belangrijk. De examenmakers houden graag het contact met docenten om het maken en afnemen van de examens te optimaliseren. De (plaatsvervangend) examensecretarissen spelen daar een belangrijke rol in, maar zij krijgen erg veel informatie binnen om te delen met docenten.

Wij roepen daarom de examensecretarissen op via hun persoonlijke pagina zoveel mogelijk docenten met examenklassen te registreren. Het biedt de mogelijkheid voor informatie op maat; docenten kunnen per schoolsoort en vak benaderd worden, zoals bij test- en precorrectie. Uiteraard blijft de (plaatsvervangend) examensecretaris alle mailings ook zelf ontvangen. Onder aan elke mailing is zichtbaar aan wie de mailing is verzonden.

Hebt u als docent nog geen persoonlijke pagina op Examenblad.nl waardoor u de mailings niet rechtstreeks ontvangt, geeft u zich hiervoor dan op bij uw examensecretaris.

1.4 Precorrectie, pre+ correctie en testcorrectie

Precorrectie, pre+ correctie en testcorrectie zijn instrumenten waarbij docenten participeren in de ontwikkeling van de centrale examens. Ze zijn bedoeld om de kwaliteit van met name het correctievoorschrift te vergroten. Jaarlijks wordt bezien bij welke vakken welk instrument wordt ingezet. Via mailings vanuit Examenblad.nl worden de scholen hierover geïnformeerd. Zo'n mailing wordt dan verzonden aan de docenten die voor het desbetreffende CE zijn geregistreerd en aan de (plaatsvervangend) examensecretaris.

Precorrectie

Bij precorrectie maakt een groep docenten bij Cito onder geheimhouding een gedeelte van het centraal examen, kijkt vervolgens het eigen werk na met behulp van het concept-correctievoorschrift en bespreekt dit met collega's. De voorstellen voor verbetering die hieruit kunnen voortvloeien worden door de vaststellingscommissie van het College voor Toetsen en Examens besproken en waar mogelijk en nodig overgenomen bij het opstellen van het definitieve correctievoorschrift.

Pre+ correctie

Pre+ correctie werkt hetzelfde als precorrectie. De plus in pre+ duidt op de mogelijkheid om naast het correctievoorschrift, ook opgaven te bediscussieren.

Testcorrectie

Bij testcorrectie kijken daartoe uitgenodigde docenten hun leerlingenwerk direct na het centraal examen na met behulp van een voorlopig correctievoorschrift, dat alleen aan hen op de dag van afname beschikbaar wordt gesteld. De volgende dag komen deze docenten samen om met elkaar het leerlingenwerk te bespreken en op basis daarvan aanpassingen te adviseren op het voorlopig correctievoorschrift. De vaststellingscommissie van het College voor Toetsen en Examens bepaalt daarna welke aanpassingen wel of niet worden overgenomen. Deze commissie stelt het definitieve correctievoorschrift vast.

1.5 Examenlijn

De Examenlijn is vanaf 1 april via het [Examenloket](#) bereikbaar voor correctoren en het [LAKS](#) om een fout in een opgave of beoordelingsmodel te melden die een goede correctie van het leerlingwerk in de weg staat. Voor cspe's (ook nu deze alleen als SE ingezet worden) en cpe's is de examenlijn al eerder bereikbaar.

Om uw meldingen snel te kunnen verwerken en beantwoorden is ook dit jaar het [contactformulier](#) ingericht op het doen van één melding. U wordt verzocht uw melding van een zo duidelijk mogelijke argumentatie te voorzien. Als u meerdere vragen heeft, kiest u er bij verzending voor om het formulier opnieuw te gebruiken; uw contactgegevens zijn dan al ingevuld. Contactformulieren met meerdere meldingen voor correcties kunnen wij helaas niet inhoudelijk behandelen. Op de [pagina Examenlijn](#) kunt u lezen waar wij u wel en niet mee kunnen helpen. De deadlines voor het inzenden van meldingen zijn te vinden in de [activiteitenplanning](#).

Voor het corrigeren van de centrale examens is het correctievoorschrift inclusief de algemene en vakspecifieke regels leidend. Toch kan het voorkomen dat u het correctievoorschrift onduidelijk vindt, waardoor een goede correctie lastig wordt. Komt u na overleg met collega's tot de conclusie dat de onduidelijkheid een onvolkomenheid betreft, dan horen wij dat graag via het contactformulier.

Heeft u evaluatieve opmerkingen op een opgave en/of een examen, dan kunt u die ook via het [contactformulier](#) doorgeven. Deze gaan mee naar de evaluatiebespreking van de desbetreffende vaststellingscommissie en worden door de Examenlijn niet individueel beantwoord.

1.6 Aandachtspunt: smartwatches en noise cancelling headsets

Het verbieden van smartphones tijdens de afname van schoolexamens en centrale examens is inmiddels geheel ingeburgerd. Voor de centrale examens is dat een beslissing die de directeur kan nemen op grond van [artikel 40 lid 4 van het Eindexamenbesluit VO](#) ('De directeur draagt er zorg voor dat het nodige toezicht bij het centraal examen wordt uitgeoefend'). Om dezelfde reden als smartphones ligt het voor de hand dat de directeur andere apparatuur die in verbinding staat met de buitenwereld, zoals smartwatches en noise cancelling

headsets, verbiedt. Omdat het onderscheid tussen traditionele en hi-tech horloges lastig is, kan de directeur alle horloges verbieden. Als de directeur dat doet, moet hij er wel voor zorgen dat er in de ruimte waarin het centraal examen wordt afgenomen een voor alle kandidaten zichtbare klok aanwezig is.

2 Rooster

2.1 Eerste

tijdvak

Naar aanleiding van de Kamerbrief van 16 december 2020 is bijlage 1 bij het rooster centraal examen 2021 aangepast.

- [Bijlage 1, rooster centrale examens tijdvak 1](#)

Op Examenblad.nl is het rooster voor het eerste tijdvak ook als [interactief rooster](#) gepubliceerd.

NB In een noodscenario kunnen één of meer centrale examens worden uitgesteld. Het is daarom aan te raden dat de directeur de kandidaten erop attendeert dat het niet verstandig is een vroege vakantie te plannen.

2.2 Tweede tijdvak

De duur van de centrale examens in het tweede tijdvak is gelijk aan de overeenkomstige examens in het eerste tijdvak.

De centrale examens in het tweede tijdvak starten op ~~21 juni~~ 14 juni en eindigen op 25 juni (schriftelijke examens). Op 24 juni vinden de centrale examens plaats in de vakken die in het tweede tijdvak als aangewezen vakken door het College voor Toetsen en Examens worden afgenomen, zie ook [paragraaf 11.2](#).

cpe's

Voor kandidaten van wie de eerste afname van het cse beeldend gl/tl resp. het cse tekenen, handvaardigheid, textiele vormgeving vwo in tijdvak 2 valt, eindigt de afnameperiode van het cpe op de werkdag die aan het afnametijdstip van het cse in het tweede tijdvak voorafgaat.

Het rooster tweede tijdvak 2021 wordt uiterlijk in januari gepubliceerd.

2.3 Derde

tijdvak

Het derde tijdvak wordt dit jaar op de scholen zelf afgenomen, met uitzondering van de nader te bepalen aangewezen vakken. Dit derde tijdvak loopt van 6 juli tot en met 9 juli. Mogelijk worden de aangewezen vakken (op andere locaties dan op de scholen zelf) op 12 juli afgenomen.

Het rooster derde tijdvak 2021 wordt uiterlijk in maart gepubliceerd.

De duur van de centrale examens in het derde tijdvak is gelijk aan de overeenkomstige examens in het eerste en tweede tijdvak.

Evenals in andere jaren vindt er in augustus 2021 ook een derde tijdvak plaats. Anders dan in andere jaren is het derde tijdvak in augustus in 2021 alleen voor staatsexamenkandidaten bestemd.

In het examenjaar 2021 is er dus een afzonderlijk derde tijdvak (in juli) voor de reguliere vo-scholen en scholen voor vavo en daarnaast een afzonderlijk derde tijdvak (in augustus) uitsluitend voor staatsexamenkandidaten.

De informatie, zoals in september verstrekt, over het derde tijdvak in augustus, is dus niet meer relevant voor reguliere vo-scholen en scholen voor vavo.

Daarom zijn de passages over het derde tijdvak in augustus hierna doorgehaald ~~doorgehaald~~.

De activiteiten ten behoeve van het derde tijdvak in augustus zijn verwijderd uit de Activiteitenplanning. In het 'Overzicht aanpassing Activiteitenplanning als gevolg van de Januari-aanvulling' (zie paragraaf 1.2) zijn deze activiteiten nog wel terug te zien, omdat daar met doorhalingen ~~doorhalingen~~ is gewerkt.

Staatsexamenkandidaten en hun onderwijsinstellingen, zoals de vso-scholen en de particuliere scholen, worden via DUO geïnformeerd over 'hun derde tijdvak' (in augustus).

De roosters voor het derde tijdvak zijn vanaf februari beschikbaar op de ~~website van DUO~~.

3 Toegestane hulpmiddelen

3.1 Regeling toegestane

hulpmiddelen

De toegestane hulpmiddelen bij het centraal examen 2021 zijn geregeld in de [Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens VO 2021](#), met de volgende specifieke bijlagen:

- [Bijlage 1A: hulpmiddelen centraal examen vmbo 2021](#)
- [Bijlage 1B: hulpmiddelen centraal examen havo en vwo 2021](#)
- [Bijlage 2: hulpmiddelen kandidaten met een beperking 2021](#)

3.2 Spellingcontrole

De spellingcontrole mag worden gebruikt bij centrale examens waarbij de spelling niet wordt beoordeeld. Als de [computer als schrijfgereï](#) wordt ingezet bij de centrale examens Nederlands bb papier, kb papier, gl/tl, havo en vwo dient de spellingcontrole bij niet-dyslectische kandidaten uitgeschakeld te zijn. Aan kandidaten met een deskundigenverklaring dyslexie volgens [artikel 55 van het Eindexamenbesluit VO](#), mag het gebruik van spellingcontrole wel worden toegestaan.

4 Computers en examens

4.1 Facet en brochures

De volgende digitale centrale examens en toetsen worden in Facet aangeboden:

- de flexibele en digitale centrale examens bb en kb ('BB- en KB-flex') (zie [paragraaf 4.2](#));
- de centrale examens kunstvakken (zie [paragraaf 4.3](#));
- de minitoetsen in de cspe's (zie [paragraaf 5.7.6](#));
- een aantal opdrachten in de cspe's BWI, PIE en Groen (zie [paragraaf 5.7.7](#))

Hierover zijn de volgende brochures uitgebracht:

- Brochure Kaders flexibele en digitale centrale examens BB en KB 2021
- Brochure Centrale examens kunstvakken in Facet 2021

In schooljaar 2020-2021 zal gewerkt worden met Facet 9. Zie het document [Digitaal toetsen en examineren: Facet en cspe-applicaties](#) voor de aandachtspunten bij Facet 9.

Afnameclients

Er wordt gewerkt met de bcl-d-afnamespeler (bcl-d = bootable client lock down). De systeemeisen voor Facet 9 met bcl-d staan vermeld op de [website van DUO](#).

VDI-omgevingen (VDI = Virtual Desktop Infrastructure) zijn vanaf schooljaar 2020-2021 niet langer toegestaan voor afnames in Facet.

4.2 Flexibele en digitale CE's bb en kb ('BB- en KB-flex') of papieren CE's bb en kb

Het examenjaar 2021 is opnieuw een keuzejaar waarin alle vmbo-scholen voor de algemene vakken bb en kb kunnen kiezen tussen 'BB- en KB-flex' en papieren CE's met vaste afnametijdstippen.

Vooruitblik aangewezen vakken papieren CE's bb en kb

Naar verwachting zullen **niet** alle papieren CE's bb en kb in 2021 in het tweede tijdvak worden afgenomen als aangewezen vak (zie ook [paragraaf 11.2](#)).

Dat komt doordat het tweede tijdvak ook gebruikt kan worden voor eerste afnames.

Het rooster voor het tweede tijdvak, dat in januari bekend gemaakt wordt, zal duidelijk maken welke vakken in het tweede tijdvak worden aangewezen.

4.3 Centrale examens in de kunstvakken

Kunstvakken vmbo, havo en vwo standaard in Facet

De centrale examens muziek gl/tl, havo en vwo, kunst (algemeen) havo en vwo en dans gl/tl en drama gl/tl worden standaard met Facet afgenomen.

De wijze van afname is voor Facet hetzelfde als met Autoplay. In Facet worden alleen de bronnen en de vragen getoond. Bij muziek gl/tl, havo en vwo, dans gl/tl en drama gl/tl schrijft de kandidaat de antwoorden in de uitwerkbijlage en bij kunst (algemeen) havo en vwo op eigen papier.

Docenten kunnen voor de correctie deze examens inzien via de online oefenomgeving van Facet ([oefenen.facet.nl](#)).

Zie de [brochure Centrale examens kunstvakken in Facet 2021](#).

Verklanking

Voor de kunstvakexamens in Facet geldt dat alleen kandidaten met een leesbeperking verklanking mogen gebruiken. Het is belangrijk dat kandidaten met een leesbeperking in de Proef op de Som ook met de verklankingssoftware in Facet oefenen zoals vermeld in de [brochure Centrale examens kunstvakken in Facet 2021](#).

Fall-back

Voor het geval dat scholen om technische redenen onverhoopt de centrale examens voor de kunstvakken niet in Facet kunnen afnemen, is er een fall-back, namelijk Autoplay. **Scholen die niet met Windows-pc's werken, kunnen bij problemen met Facet terugvallen op de alternatieve vorm van fall-back.** Zie de [brochure Centrale examens kunstvakken in Facet 2021](#).

In maart ontvangen scholen met kunstvakexamens in Facet een verzoek om te verklaren dat zij dit examenjaar de betreffende examens in Facet afnemen en alleen in geval van nood gebruikmaken van de fall-back van een examen.

4.4 Computergebruik bij de cspe's

Nu het cspe 2021 de status SE heeft, is de betekenis van de informatie in deze paragraaf veranderd: zie hiervoor de CvTE-brochure:

- 'Examinering beroepsgerichte profielvakken 2021: Inzet cspe in het schoolexamen'

Behalve Facet, dat nodig is voor de minitoetsen, wordt bij de praktijkopdrachten van de cspe's ook op andere manieren gebruik gemaakt van de computer.

Voor de profielvak-cspe's BWI, Groen en PIE worden voor één onderdeel meerdere opdrachten in Facet aangeboden. Meer informatie hierover vindt u in de vakspecifieke mededelingen op de betreffende examenpagina's die te benaderen zijn via [paragraaf 5.7.7](#).

Wij hebben van diverse scholen signalen ontvangen dat zij tijdens de lessen gebruikmaken van online-applicaties. Onder voorwaarden is het toegestaan om deze applicaties ook tijdens de afname van de cspe's te gebruiken, zie het document [Digitaal toetsen en examineren: Facet en cspe-applicaties](#).

5 Mededelingen per vak

Examenprogramma's en syllabi

Voor de voorbereiding van kandidaten op het centraal examen is naast het examenprogramma de syllabus essentieel.

Voor het schoolexamen is het examenprogramma bindend. SLO publiceert handreikingen voor de uitwerking van het examenprogramma in het schoolexamen. Deze handreikingen zijn niet bindend.

- Handreikingen schoolexamens havo/vwo
- Handreikingen schoolexamens vmbo

5.1 Pilot-CE's

In examenjaar 2021 zijn er geen pilot-CE's.

5.2 Bezem-CE's

De volgende vakken kennen in 2021 een bezemexamen:

- **geschiedenis havo**
- **management en organisatie vwo**

Deze bezemexamens zijn gebaseerd op de syllabus voor 2020.

Het reguliere CE geschiedenis havo is niet voor bezemkandidaten omdat de syllabus voor 2021 nieuwe historische contexten bevat en daardoor aanzienlijk is gewijzigd ten opzichte van de syllabus voor 2020.

Management en organisatie vwo kent een bezemexamen, vanwege het nieuwe vak bedrijfseconomie dat in plaats is gekomen van management en organisatie en dat in het vwo in 2021 voor het eerst wordt geëxamineerd.

5.3 Antwoordbladen moderne vreemde talen

De antwoordbladen van de (papieren) centrale examens moderne vreemde talen worden in hetzelfde pakket als de andere examendocumenten aan de scholen op papier verstuurd. Het antwoordblad is een officieel examendocument, dat bij de afname van het

examen gebruikt moet worden.

5.4 Centrale examens met kleurendruk

Vanaf het examenjaar 2020 worden de papieren centrale examens aardrijkskunde bb, kb en gl/tl voor alle tijdvakken in kleur aangeboden. Van het centrale examen aardrijkskunde gl/tl is een voorbeeldexamen met kleuren beschikbaar, zodat kleurenblinde kandidaten kunnen oefenen.

- voorbeeldexamen aardrijkskunde gl/tl met kleuren (opgavenboekje)
- voorbeeldexamen aardrijkskunde gl/tl met kleuren (correctievoorschrift)

Als er scholen zijn die de papieren centrale examens aardrijkskunde bb en/of kb afnemen (in 2019 was dat niet het geval), zullen deze in december door Cito benaderd worden, met de vraag of zij kleurenblinde kandidaten hebben. Als dat zo is, worden er ook voorbeeldexamens met kleuren voor aardrijkskunde bb en kb beschikbaar gesteld.

Bij de examens aardrijkskunde havo en vwo kent de bijlage (het bronnenboekje) voor alle tijdvakken een kleurendruk. De centrale examens aardrijkskunde havo en vwo 2021 bevatten een extra kleurenbijlage in de vorm van een kaartenkatern. In dit katern zijn kaarten overgenomen uit atlassen. Deze bijlage is nodig omdat voor het centraal examen aardrijkskunde de Grote Bosatlas niet langer als hulpmiddel mag worden gebruikt.

De centrale examens aardrijkskunde van 2019 zijn goede voorbeelden van wat het werken met kleur vermag. Daarnaast hebben havo/vwo-scholen in september 2019 voorbeeldkaartenkaternen ontvangen. In de tweede helft van oktober 2020 zullen de nieuwe voorbeeldkaartenkaternen worden toegestuurd.

In paragraaf 4.6 van de [brochure kandidaten met een beperking](#) is beschreven hoe scholen in dezen met kleurenblinde leerlingen dienen om te gaan.

5.5 Instructie voor de examinator centraal praktisch examen beeldende vorming gl/tl

De 'Instructie voor de Examinator' is, samen met de vakspecifieke informatie, gepubliceerd op de [examenpagina](#) op Examenblad.nl.

5.6 Mededelingen per vak centrale examens vmbo algemene vakken, havo en vwo

In onderstaande tabel wordt door middel van links verwezen naar de desbetreffende examenpagina's waar onder meer de syllabi en de vakspecifieke informatie met eventuele bijlagen zijn gepubliceerd.

De vakspecifieke informatie kan wijzigingen bevatten ten opzichte van het voorgaande jaar. Zowel de docent als de (plaatsvervangend) examensecretaris moet hiervan op de hoogte zijn.

De syllabi gelden voor het CE van het jaar 2021. Syllabi van de jaren vóór 2021 zijn niet meer geldig, behalve voor de bezemexamens. De veranderingen ten opzichte van de syllabi 2020 zijn in deze syllabi geel gemarkeerd. Een aantal syllabi 2021 is nader vastgesteld. De aanpassingen ten opzichte van de eerder vastgestelde syllabus zijn in een nader vastgestelde syllabus blauw gemarkeerd. De vakken met nader vastgestelde syllabi zijn herkenbaar aan een asterisk (*) in onderstaande tabel.

Leeswijzer globale examenprogramma's vmbo

Het is gebleken dat de lay-out van de globale examenprogramma's vmbo onduidelijkheid kan creëren over wat wel en niet tot de centraal examenstof behoort. Zie voor uitleg de [leeswijzer globale examenprogramma's](#).

vakspecifieke informatie en syllabi	niveau				
	vwo	havo	vmbo-bb	vmbo-kb	vmbo-gl/tl
Nederlands	vwo	havo	vmbo-bb	vmbo-kb	vmbo-gl/tl
Arabisch	vwo	havo*	vmbo-bb	vmbo-kb	vmbo-gl/tl
Duits	vwo	havo*	vmbo-bb	vmbo-kb	vmbo-gl/tl
Engels	vwo	havo*	vmbo-bb	vmbo-kb	vmbo-gl/tl
Frans	vwo	havo*	vmbo-bb	vmbo-kb	vmbo-gl/tl
Russisch	vwo	havo*			

Spaans	vwo	havo*	vmbo-bb	vmbo-kb	vmbo-gl/tl
Turks	vwo	havo*	vmbo-bb	vmbo-kb	vmbo-gl/tl
Grieks	vwo				
Latijn	vwo				
Fries	vwo	havo			vmbo-gl/tl
wiskunde			vmbo-bb	vmbo-kb	vmbo-gl/tl
wiskunde A	vwo	havo			
wiskunde B	vwo	havo			
wiskunde C	vwo				
natuurkunde	vwo	havo			
scheikunde	vwo*	havo*			
natuur- en scheikunde I			vmbo-bb	vmbo-kb	vmbo-gl/tl
natuur- en scheikunde II					vmbo-gl/tl
biologie	vwo	havo	vmbo-bb	vmbo-kb	vmbo-gl/tl
aardrijkskunde	vwo*	havo	vmbo-bb	vmbo-kb	vmbo-gl/tl
geschiedenis	vwo	havo*	vmbo-bb	vmbo-kb	vmbo-gl/tl
geschiedenis (bezemexamen)		havo			
economie	vwo	havo*	vmbo-bb	vmbo-kb	vmbo-gl/tl
bedrijfseconomie	vwo*	havo*			
m&o	vwo				
maatschappijkunde			vmbo-bb	vmbo-kb	vmbo-gl/tl
maatschappijwetenschappen	vwo	havo			
filosofie	vwo	havo			
kunst #	vwo*	havo*			
muziek	vwo	havo			vmbo-gl/tl
dans					vmbo-gl/tl
drama					vmbo-gl/tl
tekenen	vwo	havo			
handvaardigheid	vwo	havo			
textiele vormgeving	vwo	havo			
beeldende vorming					vmbo-gl/tl

kunst (beeldende vormgeving/dans/drama/muziek/algemeen)

*syllabus is nader vastgesteld

5.7 Beroepsgerichte profielvakken

vmbo

De beroepsgerichte profielvakken worden dit jaar afgesloten met een SE.

Bij het SE in het beroepsgerichte profielvak kunnen de scholen wel gebruik maken van het cspe 2021.

Nu het cspe 2021 de status SE heeft, is de betekenis van de informatie in deze paragraaf (en de sub paragrafen 5.7.1 tot en met 5.7.7) veranderd: zie hiervoor de CvTE-brochure:

- 'Examinering beroepsgerichte profielvakken 2021: Inzet cspe in het schoolexamen'

5.7.1 Bijzondere aandachtspunten

Werken met twee profielvak-cspe's

Bij de profielvakken wordt gewerkt met twee versies van ieder cspe: versie rood en versie blauw.

De (plaatsvervangend) examensecretaris verneemt via Examenblad.nl welke versie bij de eerste afname gebruikt moet worden. Is versie rood aangewezen voor de eerste afname, dan moet bij de herkansing versie blauw worden gebruikt, en omgekeerd.

Examenblad.nl kent een speciale brochure *Werken met twee profielvak-cspe's*. Deze staat in de vorm van een link op de examenpagina van elk afzonderlijk profielvak. Via deze pagina zijn middels een link ook het algemeen deel van de 'Instructie voor de Examinator' en het algemeen deel 'Correctievoorschrift' het hele jaar door beschikbaar. De specifieke delen 'Instructie voor de Examinator' en 'Correctievoorschrift per onderdeel van elk afzonderlijk cspe' worden respectievelijk via zending A en zending C beschikbaar gesteld. Van elk profielvak bevat de specifieke examenpagina de actuele en relevante informatie, zoals bijzonderheden en documenten met betrekking tot de afnames van de profielvak-cspe's.

Het profielvak-cspe in leerjaar 3 of in leerjaar 4?

Uit de toets- en itemanalyse die Cito op basis van de Wolf-gegevens gemaakt heeft, is de afgelopen jaren gebleken dat derdejaars kandidaten gemiddeld genomen minder goede resultaten boeken dan vierdejaars. In het [Overzicht resultaten profielvak-cspe's](#) is te zien hoe deze verschillen bij de profielvak-cspe's van 2017, 2018 en 2019 hebben uitgespeeld.

Inmiddels is de nodige ervaring opgedaan met de herkansing van kandidaten die de eerste afname in leerjaar 3 hebben gedaan. Mede op basis van de ervaringen in 2017 hebben verreweg de meeste scholen in 2018 en 2019 bij de eerste afname in leerjaar 3 ervoor gekozen de herkansing voor deze kandidaten te plaatsen in leerjaar 4.

Een gl-kandidaat doet er uiteraard goed aan om eerst de uitslag na het eerste tijdvak van leerjaar 4 af te wachten en *daarna* te besluiten of hij zijn recht op herkansing uitoefent op het cspe dan wel op het centraal examen in een algemeen vak. Zie ook de brochure ['Werken met twee profielvak-cspe's'](#).

5.7.2 Aanlevering van de

cspe's

De school ontvangt op drie tijdstippen een zending met (papieren en/of digitale) examendocumenten. Zie voor datums de [Activiteitenplanning centrale examens vo 2021](#).

Zending A

Zending A van het cspe bevat een 'grijze vlekken exemplaar' van de opgavenboekjes per onderdeel (inclusief bijlagen en uitwerkbijlagen), zie ook [paragraaf 5.7.4](#). In deze 'grijze vlekken exemplaren' is alleen de informatie zichtbaar, die noodzakelijk is voor de voorbereiding op de afname van het profielvak-cspe. Informatie die bij de voorbereiding niet nodig is, is onleesbaar gemaakt door deze met een grijze vlek te bedekken.

Zending A bevat het grijze vlekken exemplaar voor zowel versie rood als versie blauw en de specifieke Instructie voor de Examinator per onderdeel van beide versies.

Deze zending is bestemd voor de examiner. Aan de hand van de inhoud stemt de examiner samen met de examensecretaris de organisatie van het cspe af.

De examendocumenten van zending A (de grijze vlekken exemplaren en de Instructies voor de Examinator) worden digitaal verspreid via een portal van Cito. De examendocumenten zijn vergrendeld met een wachtwoord en kunnen worden geprint. Op 5 februari ontvangt de examensecretaris hierover een mailing vanuit Examenblad.nl.

Zie ook de CvTE-brochure:

- 'Examinering beroepsgerichte profielvakken 2021: Inzet cspe in het schoolexamen'

Als deze zending op 12 februari 2021 nog niet is ontvangen. Als zich bij het downloaden of printen van de examendocumenten van zending A een onregelmatigheid voordoet, dient de examensecretaris direct contact op te nemen met Cito, Bedrijfsbureau CE, e-mail: ce-bedrijfsbureau@cito.nl of met de [klantenservice van Cito](#).

Zending B

Deze zending is bestemd voor de examensecretaris en bevat de papieren examendocumenten (opgavenboekjes, uitwerkbijlagen en

bijlages) in kandidaat-aantallen.

Op 8 maart 2021 ontvangen scholen zending B voor de cspe's, vanuit DUO/Examendiensten (pakketten met de opgaven voor de kandidaten). De DUO-zending wordt afgeleverd door Mikropakket en wordt uitsluitend overhandigd aan bevoegde functionarissen.

Op de dag van aflevering van de pakketten ontvangt de examensecretaris een mail om de ontvangst van de pakketten te bevestigen. Bij problemen dient de examensecretaris direct contact op te nemen met DUO/Examendiensten in Groningen, tel: 050-5997776 of e-mail: examens@duo.nl.

Zending C

Deze zending is bestemd voor de examensecretaris en bevat:

- de benodigde digitale bestanden bij alle profielvak-cspe's en de handleiding Applicaties profielvak-cspe's 2021 (zie ook [paragraaf 5.7.5](#));
- ~~twee (papieren) exemplaren van~~ het correctiemodel per onderdeel van elk profielvak-cspe;
- voor de profielvak-cspe's BWI bb, kb en gl, D&P bb, kb en gl, MVI bb, kb en gl en PIE bb, kb en gl wordt als [service](#) daarnaast een digitaal correctiemodel beschikbaar gesteld.

De bovengenoemde examendocumenten en -bestanden van zending C worden digitaal verspreid via een portal van Cito. De examendocumenten en -bestanden zijn vergrendeld met een wachtwoord. De examendocumenten moeten worden geprint. De mailing die de examensecretaris op 5 februari ontvangt over zending A (zie hierboven) bevat ook de informatie over zending C.

~~Als deze zending op 12 maart 2021 nog niet beschikbaar is~~Als zich bij het downloaden of printen van de examendocumenten van zending C of het downloaden of opslaan van examenbestanden van zending C een onregelmatigheid voordoet, dient de examensecretaris direct contact op te nemen met Cito, Bedrijfsbureau CE, e-mail: ce-bedrijfsbureau@cito.nl of met de [klantenservice](#) van Cito.

Voor anderen dan de examensecretaris en de desbetreffende examinatoren blijven de examendocumenten geheim. Bij digitale examendocumenten kan de systeembeheerder hierop een uitzondering vormen. Deze moet de ICT-toepassingen bij de cspe's tijdig voor aanvang van de examens installeren en testen.

5.7.3 Richtlijnen bij de

cspe's

Instructie voor de Examinator

Deze bevat richtlijnen voor geheimhouding, voorbereiding, afname, tijdsduur van de onderdelen, beoordeling en herkansing van de profielvak-cspe's.

Het algemene deel van de Instructie voor de Examinator is het gehele jaar door beschikbaar op de examenpagina van elk profielvak. Zie voor meer informatie de betreffende examenpagina (zie [paragraaf 5.7.7](#)).

Correctievoorschrift

Deze bevat de richtlijnen voor de beoordeling voor het profielvak-cspe. Het algemene deel van het correctievoorschrift is het gehele jaar door beschikbaar op de examenpagina van elk profielvak. Zie voor meer informatie de betreffende examenpagina (zie [paragraaf 5.7.7](#)).

Richtlijnen herkansing cspe

Voor de richtlijnen bij herkansing van een profielvak-cspe, zie de Instructie voor de Examinator en hoofdstuk 3 van de brochure [Werken met twee profielvak-cspe's](#).

Voor het bepalen van het cijfer van herkansings-cspe en het daarbij gebruiken van de N-L-tool, zie eveneens de brochure [Werken met twee profielvak-cspe's](#).

Richtlijnen examentijd cspe

Bij de afname van het cspe gelden richtlijnen voor het omgaan met het begrip examentijd. De [richtlijnen examentijd cspe](#) hebben invloed op de organisatie, de afname en de beoordeling van het cspe. Op de examenpagina van elk profielvak wordt onder veelgestelde vragen nadere uitleg gegeven over het begrip richttijd per onderdeel. Aan de hand van concrete voorbeelden wordt aangegeven of en zo ja welke ruimte het begrip richttijd biedt aan elke afzonderlijke school om in te spelen op specifieke afnamecondities.

Het is van belang dat zowel de examensecretaris als de examinatoren tijdig op de hoogte zijn van de richtlijnen.

Aandachtspunt: voorlezen

In hoeverre is voorlezen toegestaan tijdens de afname van het cspe? Lees het antwoord in onderstaand document:

- Voorlezen van het cspe

5.7.4 Gebruik kandidaat-exemplaren bij de

voorbereiding

Het is van belang dat de examiner voorafgaand aan de afname van het cspe weet wat er in het cspe gevraagd wordt en hoe het afnameproces verloopt. Daarom mag de examiner vanaf tien werkdagen voorafgaand aan de daadwerkelijke start van de afname op zijn school een kandidaat-exemplaar uit zending B inzien en het cspe aan de hand van een kandidaat-exemplaar zelf maken. Zie ook de vakspecifieke informatie, te benaderen via [paragraaf 5.7.7](#).

5.7.5 Overzicht onderdelen en ICT in de profielvak-

cspe's

Het overzicht onderdelen en ICT is vanaf 1 november beschikbaar op de examenpagina per profielvak-cspe, te benaderen via [paragraaf 5.7.7](#).

5.7.6 Afname in

Facet

Afname opdrachten in Facet

De examensecretaris ontvangt via een mailing vanuit Examenblad.nl bericht zodra de opdrachten in Facet beschikbaar zijn.

In welke volgorde de opdrachten per onderdeel moeten worden afgenomen is in de specifieke Instructie voor de Examiner per onderdeel aangegeven. Opdrachten af te nemen in Facet kunnen binnen dit kader op een zowel voor de kandidaat als organisatorisch gezien passend moment worden ingepland.

Voor de profielvak-cspe's PIE, Groen en BWI meerdere opdrachten in Facet

Voor de profielvakken PIE, BWI en Groen worden voor één onderdeel van elk cspe (bb/kb/gl, rood en blauw) meerdere opdrachten in Facet aangeboden. Dit betekent dat de examensecretaris voor dit onderdeel één afname moet inplannen. Daarin zitten zowel de eventuele minitoets als de overige opdrachten.

Meer informatie hierover vindt u in de vakspecifieke mededelingen op de examenpagina per vak.

Mocht de afname in Facet niet goed gaan, dan is er een fall-back beschikbaar. Deze fall-back wordt ook in de vakspecifieke mededelingen beschreven.

Rapport minitoets voor kandidaat verval

In Facet zag de kandidaat tot en met het examenjaar 2019 na inleveren van de minitoets direct in het volgende scherm hoeveel punten hij voor de minitoets had gehaald. Vanaf het examenjaar 2020 wordt dit scherm niet meer getoond. Alleen de afnameplanner kan zien hoeveel punten de kandidaat heeft gehaald.

Inzage in opdrachten gemaakt in Facet

Direct nadat de kandidaat een minitoets heeft gemaakt en ingeleverd, kan de afnameplanner inzien hoe de kandidaat heeft gescoord. Door in de planning op de juiste afname te klikken en vervolgens op Inzien examen-/toetsresultaten, ziet de afnameplanner per kandidaat wat de eindscore is. Nadat de afname is afgesloten, is inzage in het werk mogelijk via de inzagefunctionaliteit, waartoe de docent toegang verkrijgt via de afnameplanner/examensecretaris.

Bij de overige opdrachten die in Facet worden afgenomen (alleen bij BWI, PIE en Groen) moet worden gecorrigeerd in Facet. Inzage is daar mogelijk nadat de correctie is afgesloten door de corrector.

Voorbeeldopdrachten in Facet

Voorbeeldminitoetsen zijn vanaf half september 2020 beschikbaar in de online oefenomgeving van DUO/Facet ([oefenen.facet.onl](#)). Ten behoeve van de Proef op de Som worden daarnaast uiterlijk in februari 2021 inplanbare voorbeeldopdrachten (bij BWI, PIE en Groen) en – minitoetsen in Facet beschikbaar gesteld.

5.7.7 Mededelingen per

vak

De vakken met nader vastgestelde syllabi zijn herkenbaar aan een asterisk (*) in onderstaande tabel.

Bij de vakken waarvan de vakspecifieke informatie bij publicatie van de Januari-aanvulling wijzigingen bevat ten opzichte van de Septembermededeling, staat in de onderstaande tabel (v2) vermeld.

Profielvak-cspe's

vakspecifieke informatie en syllabi	niveau		
	bb(v2)	kb(v2)	gl(v2)
bouwen, wonen en interieur			

produceren, installeren en energie	bb(v2)	kb(v2)	gl(v2)
mobiliteit en transport	bb(v2)	kb(v2)	gl(v2)
zorg & welzijn	bb*(v2)	kb*(v2)	gl*(v2)
economie & ondernemen	bb(v2)	kb(v2)	gl(v2)
horeca, bakkerij en recreatie	bb(v2)	kb(v2)	gl(v2)
dienstverlening en producten	bb(v2)	kb(v2)	gl(v2)
media, vormgeving en ict	bb(v2)	kb(v2)	gl(v2)
groen	bb(v2)	kb(v2)	gl(v2)

6 Rekentoets vo

Als gevolg van het vervallen van de wettelijke taak van het College voor Toetsen en Examens rondom de rekentoets, zal er geen nieuwe informatie over de rekentoets verschijnen. Dit betekent het volgende:

- Er is alleen maar informatie over de rekentoets te vinden tot en met jaarring 2019.
- Er zijn geen voorbeeldtoetsen vo meer beschikbaar via de online-oefenomgeving.
- De rekenopgaven 2F en 3F die tot en met 2019 beschikbaar zijn gesteld via de [rekenopgaven-etelage](#) blijven beschikbaar.

7 Kandidaten met een beperking

In de brochure 'Kandidaten met een beperking' zijn de mogelijkheden en regels uitvoerig beschreven. De brochure bevat voor het examenjaar 2021 geen wijzigingen of toevoegingen ten opzichte van de brochure voor 2020.

Ten opzichte van de brochure voor 2019 bevatte de [brochure voor 2020](#) drie belangrijke toevoegingen; in hoofdstuk 1 is informatie over de AVG opgenomen en in hoofdstuk 2 staat beschreven wat de planning is om de daisy audio-cd voor leerlingen met dyslexie op een andere wijze te gaan leveren vanaf schooljaar 2020-2021 en in hoofdstuk 2 is in paragraaf 2.2 opgenomen dat bij de afnames van de cspe's, de leerling met een geldige dyslexieverklaring of de diagnose TOS (taalontwikkelingsstoornis), gebruik mag maken van een maximale tijdverlenging van 15 minuten per onderdeel.

AVG

In het kader van de *Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)* vraagt het College voor Toetsen en Examens de scholen om geen volledige deskundigenverklaringen, onderzoeksrapporten en andere verslagen van de leerling te versturen. Bij een vraag om welke ondersteuning mogelijk is, is het voor het CvTE belangrijk dat de hulpvraag van de leerling wordt beschreven en waaruit deze hulpvraag voortkomt. Informatie uit een deskundigenverklaring of onderzoeksrapport kan uiteraard (*geanonimiseerd!*) gebruikt worden om de hulpvraag te verduidelijken.

- Brochure kandidaten met een beperking

Volledigheidshalve is hieronder de rol van de inspectie en het CvTE nog een keer vermeld.

Alle aanpassingen in de wijze van examinering, ook standaard aanpassingen als een half uur extra, moeten worden gemeld bij de inspectie. De melding is NIET een vraag om toestemming maar is een handeling om aangepaste examinering te kunnen monitoren. Meldingen in het kader van [artikel 55 Eindexamenbesluit VO](#) (afwijking wijze van examineren) dienen zo spoedig mogelijk te worden gedaan in het [Internet Schooldossier \(ISD\)](#) van de Inspectie van het Onderwijs.

Als de school constateert dat meer nodig is dan de standaard aanpassing, dan moet de school met het CvTE contact opnemen via het [contactformulier](#). Het CvTE zal dan een aanpassing voorstellen die niet binnen de standaard kaders valt, maar de belemmeringen door de beperking wegneemt met inachtneming van de eisen van het examen. Ook als binnen de school vragen leven over de mogelijkheden (tenslotte zijn sommige specifieke beperkingen voor een school geen dagelijkse kost), dan kan het zinvol zijn om met het CvTE te overleggen. Dat kan heel tijdig (bij het begin van de bovenbouw, bij het begin van het examenjaar, soms worden vragen al gesteld ten behoeve van een leerling in het eerste leerjaar). Anderzijds is er geen formele einddatum. Het kan immers gebeuren dat belemmeringen pas aan de orde zijn bij het begin van de gerichte examenvorbereiding.

8 Logistiek

8.1 Opgave aantal examenkandidaten

Via een online formulier geeft de examensecretaris de aantallen examenkandidaten door. Dit online formulier is eind september beschikbaar op [Mijn DUO](#), bij *examens en diploma's* en vervolgens *opgave aantal examenkandidaten*. De deadline voor het opgeven van de aantallen kandidaten is 15 oktober 2020. De examensecretaris en directeur worden via een mailing (vanuit [Examenblad.nl](#)) geïnformeerd.

Als controle uitwijst dat er nog wijzigingen zijn in het aantal kandidaten dan kan dit tot 1 december worden doorgegeven. Het online formulier blijft tot 1 december beschikbaar. Medio december worden de opgegeven aantallen kandidaten per vak, per schoolsoort gepubliceerd op de persoonlijke pagina van Examenblad.nl.

Let op! U mag alleen examens aanvragen/ontvangen voor de schoolsoorten/vakken waarvoor uw school én een licentie én examenkandidaten heeft.

8.2 Nabestellingen

Als na 1 december blijkt dat er toch iets fout is gegaan bij het doorgeven van het aantal examenkandidaten, neemt de examensecretaris zo spoedig mogelijk contact op met DUO via examens@duo.nl. Een verhoging of verlaging van het opgegeven aantal met één of twee hoeft niet doorgegeven te worden. Er worden altijd meer exemplaren geleverd dan besteld. Zie hiervoor de [afrondingstabel eerste tijdvak](#).

Cd's met pdf voor spraaksynthese en daisy audio-cd's kunnen niet worden nabesteld, zie [paragraaf 8.3](#).

8.3 Cd's met pdf voor spraaksynthese en daisy audio-cd's

Verpakkingswijze cd's

De cd's voor zowel het eerste als het tweede tijdvak zijn verpakt in een kartonnen wallet en geseald met krimpfolie, voorzien van DUO-logo, in een sealbag.

Eerste tijdvak

Er zijn daisy audio-cd's voor de centrale examens:

havo en vwo:	alle vakken met uitzondering van Russisch, Turks, Arabisch, kunst (algemeen) en muziek
gl/tl:	alle vakken met uitzondering van Turks, Arabisch, muziek, dans en drama
papieren CE's bb en kb:	alleen voor Nederlands, Engels, Duits, Frans en Spaans

Er zijn cd's met pdf voor spraaksynthese voor de centrale examens:

havo en vwo:	alle vakken met uitzondering van kunst* en muziek*
gl/tl:	alle vakken met uitzondering van muziek*, dans* en drama*
papieren CE's bb en kb:	alle vakken

*Deze centrale examens worden afgenomen in Facet.

Er zijn GEEN cd's met pdf voor spraaksynthese voor de digitale CE's bb en kb en de cspe's.

Bestellen van cd's

U bestelt de cd's met pdf voor spraaksynthese en daisy audio-cd's via het *Opgaveformulier aantal examenkandidaten*. Voor ieder vak waarvoor u kandidaten doorgeeft en een cd beschikbaar is, ontvangt u sowieso één exemplaar. Wilt u meer ontvangen? Dan kunt u zelf het benodigde aantal opgeven.

Tot 1 december kan de examensecretaris nog wijzigingen van het aantal cd's doorgeven via het online formulier *Opgave aantal examenkandidaten*. Na 1 december is dat voor wat betreft de cd's niet meer mogelijk. Van de cd's worden GEEN nabestellingen geleverd (zie onderstaande informatie).

Levering cd's ten behoeve van eerste tijdvak

- De cd's bevatten examendocumenten voor één centraal examen;
- De cd's maken deel uit van de zending met de papieren CE's voor het eerste tijdvak;
- De cd's worden geleverd in de aantallen overeenkomstig met het online formulier *Opgave aantal examenkandidaten*.

Als na 1 december blijkt dat een school meer exemplaren nodig heeft dan dat er zijn besteld, dan moet de examensecretaris zelf zorgen voor de extra exemplaren. De examensecretaris neemt hierbij onderstaande richtlijnen voor het kopiëren van cd's van het CvTE in acht.

- Richtlijnen voor het kopiëren van cd's

Tweede tijdvak

Daisy audio-cd's

Voor het tweede tijdvak worden uitsluitend daisy audio-cd's geleverd voor de papieren CE's Nederlands en Engels.

Onderzocht wordt of het aanbod aan Daisy audio-cd's en spraaksynthese cd's uitgebreid kan worden nu het tweede tijdvak is uitgebreid naar tien dagen (zie [paragraaf 1.1](#) en [paragraaf 2.2](#)). Via de Maartaanvulling volgt nadere informatie.

Cd met pdf's voor spraaksynthese

Voor het tweede tijdvak wordt per schooltype één cd met voor alle vakken een pdf voor spraaksynthese geleverd.

Iedere cd is beveiligd met een wachtwoord. De wachtwoorden worden vanaf maandag ~~14 juni~~ ~~21 juni~~ om 7.30 uur beschikbaar gesteld, zie [paragraaf 8.5](#).

Derde tijdvak

Informatie over Daisy audio-cd's en cd's met pdf's voor spraaksynthese ten behoeve van het derde tijdvak dat in juli op de scholen wordt afgenomen (zie [paragraaf 1.1](#) en [paragraaf 2.3](#)) volgt via de Maartaanvulling.

Als een kandidaat niet vertrouwd is met spraaksynthese, dan kan een individuele voorleeshulp worden ingezet. Dit zal in het algemeen worden toegepast als een leerling in het eerste tijdvak een daisy audio-cd gebruikte en in het tweede tijdvak een ander vak herkanst dan Nederlands of Engels.

Als vanwege een calamiteit een vervangend CE wordt geleverd, wordt er geen daisy audio-cd geleverd en heeft de kandidaat recht op een individuele voorleeshulp.

8.4 Aflevering examenpakketten

Voor het eerste tijdvak worden de examenpakketten afgeleverd op maandag 10, dinsdag 11 of woensdag 12 mei 2021 en voor het tweede tijdvak op maandag ~~14~~ 7, dinsdag ~~15~~ 8 of woensdag ~~16~~ 9 juni 2021.

Voor het derde tijdvak, dat in juli op de scholen wordt afgenomen (zie [paragraaf 1.1](#) en [paragraaf 2.3](#)), worden de datums waarop de examenpakketten worden afgeleverd, bekendgemaakt via de Maartaanvulling.

De examens worden met beveiligd transport afgeleverd. De verpakte examenopgaven zijn extra beveiligd met een sealbag. Alle examenpakketten zijn verpakt in dozen met de opdruk DUO.

De datums waarop de cspe zendingen voor de scholen beschikbaar komen staan vermeld in [paragraaf 5.7.2](#).

Let op! De examens moeten op dezelfde locatie worden afgeleverd als waar de examens worden afgenomen. Een uitzondering geldt voor de bijzondere gevallen, waarvoor toestemming van inspectie nodig is, bijvoorbeeld als een examen door omstandigheden thuis of in een ziekenhuis moet worden afgenomen. De examensecretaris benadert inspectie via het Examenloket met een verzoek om toestemming.

Afleverijdvenster

De (plaatsvervangend) examensecretaris ontvangt een mailing vanuit Examenblad.nl waarin vermeld staat op welke dag de examenopgaven voor het eerste tijdvak worden afgeleverd. De mailings voor het cpe (gl/tl en vwo), de cspe's en de examenopgaven voor het tweede tijdvak worden uiterlijk een week voor de aflevering verzonden. In de mailings staat ook een afleverijdvenster (bijvoorbeeld 11.00-13.00 u) en instructies voor de ontvangst en verwerking van de examenpakketten.

Erratubladen

Erratubladen worden via [Mijn DUO](#) verspreid, tenzij een erratum een te grote omvang kent of te specifiek drukwerk vraagt. Als bij een erratum één of meer bladzijden met examenopgaven in kandidaat-aantallen moeten worden verstrekt, worden deze per koerier, gelijktijdig met de examenopgaven, afgeleverd.

Opgeven extra telefoonnummer

Ten behoeve van de leveringen van de examenpakketten kan een extra telefoonnummer doorgegeven worden. Dit telefoonnummer wordt, in plaats van het standaard telefoonnummer van de vestiging van de school, (alleen) gebruikt voor de communicatie betreffende de aflevering. De examensecretaris kan het nummer op zijn [persoonlijke pagina](#) op Examenblad.nl registreren.

Koeriers: Mikropakket of FedEx/TNT

Zendingen met examenpakketten worden door een koerier bezorgd. Mikropakket doet dit voor DUO, FedEx/TNT doet dit voor Cito ([terugval-dvd BB- en KB-flex](#)). De Cito-zendingen A en C met cspe's gaan via een portal (zie [paragraaf 5.7.2](#)).

Voor alle DUO-leveringen en de Cito-zendingen die examenopgaven bevatten, overhandigt de chauffeur het pakket alleen aan een door de examensecretaris geregistreerde functionaris (pakketontvanger). Deze persoon moet zich legitimeren met een paspoort, identiteitskaart of een rijbewijs. Meer informatie leest u in de [werkwijze ontvangst examenpakketten](#).

In de [Activiteitenplanning centrale examens 2021](#) staat vermeld welke zendingen alleen worden overhandigd aan een daartoe bevoegde functionaris.

8.5

Wachtwoorden

De wachtwoorden worden beschikbaar gesteld aan de (plaatsvervangend) examensecretaris via de [persoonlijke pagina](#) op Examenblad.nl onder punt 5. Zie de [activiteitenplanning](#) voor de datums.

8.6 Bevestiging van de ontvangst van de examenpakketten

Na iedere verzending van examenpakketten ontvangt de examensecretaris een mailing vanuit Examenblad.nl met het verzoek om ontvangst van de examenpakketten en controle van de levering te bevestigen. De examensecretaris verklaart dan ook dat de examendocumenten op een veilige plaats zijn opgeborgen.

In de [Activiteitenplanning centrale examens 2021](#) is precies vermeld wanneer de examensecretaris een verzoek om de ontvangst te bevestigen tegemoet kan zien.

8.7 Tijdstip openen verpakking

Examenopgaven eerste, tweede en derde tijdvak (CE's)

De gesealde examenpakketten dienen intact te blijven tot in de examenruimte voor de start van de zitting. Dat geldt zowel voor de examenpakketten met papieren opgaven voor de centraal schriftelijke examens als voor de daisy audio-cd en de cd met pdf's voor spraaksynthese.

Alleen onder strikte voorwaarden kan de gesealde verpakking kort voor de afname worden geopend. Zie de brochure [kandidaten met een beperking](#) en de richtlijnen voor het kopiëren van cd's, van het CvTE ([paragraaf 8.3](#)).

Cspe's (zending B vanuit DUO/Examendiensten):

De examinerator mag een kandidaat-exemplaar uit zending B maximaal tien werkdagen voorafgaand aan de daadwerkelijke start van de afname op zijn school inzien, zie [paragraaf 5.7.4](#) (beroepsgerichte vakken vmbo).

Nu het cspe 2021 de status SE heeft, is de informatie in de bovenstaande alinea veranderd: zie hiervoor de CvTE-brochure:

- 'Examinering beroepsgerichte profielvakken 2021: Inzet cspe in het schoolexamen'

Cpe gl/tl:

Het pakket met het magazine, dat eind november wordt geleverd, mag in de eerste week van december worden geopend.

De pakketten met o.a. de examenopgaven (aflevering eind januari) mogen aan het begin van de afnameperiode (zie [examenrooster](#)) worden geopend, zie de vakspecifieke informatie te benaderen via [paragraaf 5.6](#).

Cpe vwo:

De pakketten mogen in de eerste week van december worden geopend, zie de vakspecifieke informatie te benaderen via [paragraaf 5.6](#).

8.8 Examendocumenten downloaden via Mijn DUO

Mijn DUO wordt ook gebruikt voor het downloaden van examendocumenten.

Erratubladen

Erratubladen worden in principe via [Mijn DUO](#) verspreid.

Als bij een erratum één of meer bladzijden met examenopgaven in kandidaat-aantallen moeten worden verstrekt, worden deze per koerier, gelijktijdig met de examenopgaven, afgeleverd.

Noodscenario

Het College voor Toetsen en Examens kan bij een calamiteit besluiten een noodscenario in werking te stellen waarbij in laatste instantie gebruikgemaakt kan worden van [Mijn DUO](#).

In ~~januari~~ ~~maart~~ 2021 zal de jaarlijkse landelijke test met het downloaden van examendocumenten via [Mijn DUO](#) plaatsvinden. Deze jaarlijkse test vindt plaats zodat de opgebouwde routine intact blijft. Uiterlijk een week voor de test ontvangen de (plaatsvervangend) examensecretaris en de directeur via Examenblad.nl een mailing met een vooraankondiging. In onderstaand document vindt u de richtlijnen over de werkwijze met betrekking tot de te downloaden examendocumenten via [Mijn DUO](#).

- Richtlijnen examendocumenten downloaden via *Mijn DUO*

8.9 Noodscenario flexibele en digitale centrale examens bb en

kb

Alle scholen die meedoen aan de flexibele en digitale centrale examens bb en kb (BB- en KB-flex) en die op 31 maart 2021 niet zijn teruggevallen naar papieren centrale examens, krijgen voor zowel bb als kb een terugval-dvd (zie paragraaf 4.8.2 van de [brochure Kaders BB- en KB-flex 2021](#)).

Deze dvd's bevatten pdf's van de papieren centrale examens en dienen om bb- en kb-scholen die zich na 31 maart 2021 nog genooddakt zien terug te vallen naar papier daartoe maximale ruimte te bieden. De terugval-dvd wordt op woensdag 14 april 2021 vanuit Cito door FedEx/TNT afgeleverd aan de geregistreerde functionarissen.

8.10 Aanlevering schoolexamencijfers en examenresultaten aan

DUO

De resultaten voor het schoolexamen kunnen later dan in reguliere jaren worden aangeleverd. De resultaten van de schoolexamens moeten wanneer mogelijk voor donderdag 6 mei (tien kalenderdagen voor aanvang eerste tijdvak) en uiterlijk zondag 16 mei (één dag voor aanvang van het eerste tijdvak) worden aangeleverd via Mijn DUO door middel van het persoonsgebonden nummer.

Deze aanlevertermijn geldt zowel voor leerlingen die in het eerste tijdvak opgaan voor het centraal examen, als leerlingen die in het tweede tijdvak voor het eerst opgaan voor het centraal examen van een of meerdere vakken.

Als een leerling als gevolg van ziekte, quarantaine of een volgens het bevoegd gezag andere geldige reden het schoolexamen niet heeft kunnen afsluiten voor de aanvang van het eerste tijdvak kan het bevoegd gezag, net als in een regulier jaar, besluiten dat er meer tijd aan de leerling wordt geboden om het schoolexamen af te ronden (dus na de start van het eerste tijdvak). Daarbij blijft de regel overeind dat het schoolexamen van een vak volledig moet zijn afgesloten voor de eerste kans van het centraal examen van het betreffende vak waar de leerling voor opgaat (eerste of tweede tijdvak).

De extra ruimte die door het later aanleveren gecreëerd wordt kan bijvoorbeeld worden ingezet om herkansingen in te plannen of om achterstanden in de examinering vanwege COVID-19 bij individuele leerlingen in te lopen.

De aangeleverde gegevens kunnen tot uiterlijk één kalenderdag voor de aanvang van het centrale examen aangepast worden. Daarna kan dit alleen nog met toestemming van de inspectie via een formulier dat opgevraagd kan worden bij het Examenloket. In verband met controles door DUO op de kwaliteit en compleetheid van de aangeleverde cijfers vragen we scholen deze zo snel als de schoolgebonden examenplanning toelaat, aan te leveren.

Schoolexamencijfers algemene vakken

De schoolexamencijfers moeten uiterlijk zondag 16 mei via [Mijn DUO](#) worden aangeleverd door middel van het persoonsgebonden nummer. We willen scholen vragen om daar waar mogelijk voor donderdag 6 mei al zo veel mogelijk cijfers aan te leveren. Vanaf half september is er een jaarkalender beschikbaar op de [website van DUO](#) onder de titel 'belangrijke datums'.

Voor de flexibele en digitale centrale examens bb en kb en de cspe's geldt:

Per vak en per kandidaat moet het cijfer van het schoolexamen één kalenderdag voor de start van het betreffende centraal examen zijn doorgegeven aan BRON. Wel moet het vak tien dagen voor de start van het centraal examen worden afgerond. Om te borgen dat ook deze leerlingen extra tijd kunnen krijgen om, wanneer nodig te herkansen of achterstanden in te halen kunnen de flexibele digitale centrale examens -bb en -kb (en de cspe's) **tot en met vrijdag 23 juli** worden afgenomen. Scholen worden geadviseerd om binnen de kaders van hun jaarplanning de bestaande ruimte in de afnametermijnen voor de cspe's en de flexibele en digitale centrale examens maximaal te benutten.

Schoolexamencijfers beroepsgerichte profielvakken

De beroepsgerichte profielvakken worden dit jaar met een SE afgesloten. Het cspe 2021 kan daarvan een onderdeel uitmaken, maar dat hoeft niet. Het cspe kan worden afgenomen tot en met 23 juli.

Het aanleveren van het SE-cijfer voor het beroepsgerichte profielvak (dat tevens eindcijfer is) moet uiterlijk twee weken na het vaststellen van de uitslag plaatsvinden. Voor scholen die de uitslag vaststellen op 23 juli is de deadline daarom 6 augustus.

Schoolexamencijfers beroepsgerichte keuzevakken

Voor de beroepsgerichte keuzevakken geldt dat het schoolexamencijfer (dat tevens eindcijfer is) **tien kalenderdagen voor het bekendmaken van de N-term van het profielvak cspe aangeleverd moet worden. Dit jaar is de deadline voor aanleveren op 29 mei aan BRON doorgegeven moet zijn.**

Voor het aanleveren van de CE-cijfers en de eindcijfers van vakken die met een centraal examen in het voorexamenjaar worden afgesloten, geldt dat deze ook direct in het jaar van afleggen moeten worden aangeleverd aan BRON. Van de leerlingen die in de derde klas het ~~espe~~ afleggen beroepsgerichte profielvak afsluiten, moet het resultaat ook direct aan BRON gemeld worden. ~~Als zij dit jaar gebruik maken van~~

hun herkansing voor het cspe kunnen zij volgend jaar niet opnieuw het cspe afleggen. Als zij in het derde leerjaar nog niet hebben herkanst, kunnen zij in hun vierde leerjaar herkansen. Zij kunnen het beroepsgerichte profielvak eventueel in hun vierde leerjaar herkansen. Dat betekent dat derdejaars herkansers van dit jaar volgend jaar ook het cspe zoals normaal afleggen.

Zie: [Servicedocument examens 2021, versie 16 december 2020](#)

Examenresultaten

De examenresultaten moeten zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval binnen 14 dagen, na de vaststelling van de definitieve uitslag door het bevoegd gezag via *Mijn DUO* worden aangeleverd door middel van het persoonsgebonden nummer. DUO informeert scholen tijdig over de te volgen procedure, zie ook de [Activiteitenplanning centrale examens 2021](#).

8.11 Bestellen waardepapieren

Tegen betaling levert DUO waardepapieren die ruimschoots voldoen aan de eisen van OCW; optimaal van kwaliteit en niet na te maken of te kopiëren. De benodigde informatie is te vinden op de [website van DUO](#).

8.12 Inwisseling en voorlopige cijferlijst

Het College voor Toetsen en Examens wijst erop dat aan een leerling die in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar een centraal examen of een afsluitend schoolexamen heeft afgelegd in één of meer vakken en vervolgens de school verlaat zonder het eindexamen te voltooien, een *voorlopige cijferlijst* uitgereikt dient te worden, **uitsluitend op officieel waardepapier**. De afdeling Staatsexamens vo vraagt als inwisselende instantie naar dit waardedocument. Zie hiervoor [artikel 52c van het Eindexamenbesluit VO](#).

De voorlopige cijferlijst moet voldoen aan de eisen zoals gesteld in artikel 5 van de [Regeling modellen diploma's VO](#).

In de bijlage [Richtlijnen voor het invullen van de modellen en beveiligen waardepapier](#) onder de kop *voorlopige cijferlijst* wordt nadere uitleg gegeven.

Indien de kandidaat een centraal examen, een afsluitend schoolexamen in een of meer vakken heeft afgelegd in het voorlaatste leerjaar en vervolgens de school verlaat zonder het eindexamen te voltooien, ontvangt hij een 'voorlopige cijferlijst'. De resultaten van die vakken moeten zijn aangeleverd in BRON. Een voorlopige cijferlijst wordt dus uitgereikt voordat de uitslag van het betreffende eindexamen definitief kan worden vastgesteld (artikel 52c van het Eindexamenbesluit VO). Op basis van de voorlopige cijferlijst kan de nieuwe school het onderwijsprogramma van de kandidaat vaststellen.

Dit geldt ook bij een examenkandidaat die het gespreid centraal examen, bedoeld in artikel 59 van het Eindexamenbesluit VO, aflegt. Daarnaast geldt dit ook voor leerlingen die aan een andere school of instelling worden uitbesteed om daar hun gespreid examen voort te zetten. Ook een vso-examenkandidaat, die alleen een beroepsgericht programma (in symbiose) afsluit op de vmbo-school, ontvangt een voorlopige cijferlijst van die school.

9 Correctie

9.1 Pooling tweede correctie

De koppeling van de scholen voor de uitvoering van de tweede correctie, de pooling, wordt verricht door DUO/Examendiensten op basis van de door de scholen opgegeven aantallen kandidaten per schoolsoort per vak. Nadat de koppeling in maart bekend is gemaakt aan de scholen, wijst het bevoegd gezag van de school, conform [artikel 36 Eindexamenbesluit VO](#) de gecommitteerde(n) aan. Deze aanwijzing maakt het bevoegd gezag bekend aan die scholen waarvoor zij de tweede correctie verzorgen. Dit kan ook via Wolf. Het geregistreerde postadres wordt vermeld op het overzicht tweede correctie op de persoonlijke pagina (zie [paragraaf 1.3.1](#)).

Bij onvoorziene omstandigheden die leiden tot een probleem met de pooling van de tweede correctie kan de examensecretaris contact opnemen met DUO/Examendiensten via examens@duo.nl.

9.2 Publicatie correctievoorschriften

De correctievoorschriften van de schriftelijke examens worden na afname gepubliceerd.

Bij de papieren centrale examens bb en kb worden de correctievoorschriften via een mailing vanuit Examenblad.nl verspreid onder de examensecretarissen en de geregistreerde docenten van de desbetreffende scholen. Dit gebeurt vanwege de geringe aantallen leerlingen en het mogelijke hergebruik van opgaven als een examen door nul kandidaten is afgelegd.

Ochtendzittingen:

De correctievoorschriften van de ochtendzittingen worden gepubliceerd om 14.00 uur.

Middagzittingen:

De correctievoorschriften van de middagzittingen vmbo worden gepubliceerd om 16.00 uur;

De correctievoorschriften van de middagzittingen havo/vwo worden gepubliceerd om 17.00 uur (ook bij centrale examens die om 16.00 uur zijn afgelopen).

Het moment van publiceren houdt verband met examenzittingen voor kandidaten met tijdverlenging en mogelijke quarantainesessies. Bij vakken waar testcorrectie plaatsvindt, geldt een ander publicatiemoment van het correctievoorschrift.

Vakken met testcorrectie

Voor de centrale examens waarvoor het College voor Toetsen en Examens in samenwerking met de respectievelijke vakinhoudelijke verenigingen een testcorrectie uitvoert (zie [paragraaf 1.4](#)) geldt het volgende:

het correctievoorschrift wordt niet direct na de afname gepubliceerd, maar enkele dagen later.

Via de Maartaanvulling op deze Septembermededeling zal voor de centrale examens met testcorrectie bekend gemaakt worden wanneer het correctievoorschrift gepubliceerd wordt.

De correctievoorschriften van de centrale examens, die in het tweede tijdvak als aangewezen/geheim vak worden afgenomen, worden niet gepubliceerd.

9.3 Nadere informatie over de correctie

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift dat deel uitmaakt van wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift. Algemene regel 3.3 van het correctievoorschrift geeft de corrector echter ook ruimte.

Als de corrector van mening is dat het correctievoorschrift een onvolkomenheid bevat, neemt hij contact op met de [Examenlijn](#) via het [contactformulier van het Examenloket](#).

9.3.1 Notities van de corrector op het gemaakte

werk

Notities van de corrector op het gemaakte werk

- Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
- Er is geen standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
- Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
- Scholen kunnen binnen de ruimte die de regelgeving biedt afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes hierin maken.

De oorspronkelijke formulieren DI-200/201 worden sinds tien jaar niet meer geleverd/voorgeschreven door de overheid (DUO). Wanneer een variant van dit formulier (bijvoorbeeld een print vanuit Wolf of vanuit het school- administratiepakket) door scholen tot formulier aangewezen wordt, valt dat onder de eigen keuzes van de school. De overheid schrijft dus de vorm niet meer voor en levert met betrekking tot die eigen keuzes van scholen geen voorgeschreven invulinstructie.

Met het oog op de kwaliteit van de tweede correctie is [artikel 42 \(eerste lid\)](#) in het [Eindexamenbesluit VO](#) opgenomen. Artikel 42 laat onverlet dat eerste en tweede corrector overeen kunnen komen de scores, zoals door beiden vastgesteld, te middelen.

Zie ook [paragraaf 12.1](#) (protocollen VO-raad) en [paragraaf 9.5](#) (geschil over vaststelling score centrale examens).

9.3.2 Adviestabel

correctietijd

Informatie over de adviestabel volgt in maart.

9.3.3 Discussiefora voor digitale

CE's

De besloten en beveiligde fora (bbf's) bieden docenten de gelegenheid om al tijdens de afnameperiode met collega's van gedachten te wisselen over opgaven die nog onder de geheimhouding vallen. Digitale examens zijn namelijk niet, zoals papieren examens, direct na afname openbaar.

Op het forum kunnen docenten discussiëren over examenopgaven, het correctievoorschrift en de antwoorden van leerlingen. De opgave waarover het gaat, wordt dan op het forum getoond. In 2021 is er een discussieforum voor alle vakken van de flexibele en digitale CE's bb en kb.

Medio februari worden de examensecretaris en de docenten via een mailing vanuit [Examenblad.nl](#) geïnformeerd over de mogelijkheid van

aanmelding.

9.4 Errata en aanvullingen

9.4.1

Errata

In het drukwerk van de papieren centrale examens kunnen fouten voorkomen. Daarom worden de complete examens en correctievoorschriften ook nog gescreend als de producten eenmaal gedrukt zijn.

Mocht er dan een fout worden geconstateerd (berucht voorbeeld: verschoven lijnen in een natuurkundeopgave) dan geeft het College voor Toetsen en Examens een erratum uit dat aan alle leerlingen bekend moet worden gemaakt. Voor afname is dus al bekend voor welke vakken een erratum geldt.

9.4.2 Aanvullingen

Leerlingen mogen geen nadeel ondervinden van een foutieve of onvolkomen vraag, antwoord of vraag-antwoordcombinatie. De aanvulling is een instrument om daarvoor te zorgen. Dat kan door middel van een inhoudelijke aanvulling om het correctievoorschrift te verbeteren of te verduidelijken of door het neutraliseren van een vraag (alle scorepunten toekennen).

Er zijn verschillende manieren om met de aanvulling een verbetering of verduidelijking te bewerkstelligen. Dat kan door:

- een nadere toelichting op het eerder gegeven antwoord in het correctievoorschrift;
- een vermelding dat een bepaalde interpretatie ook goed kan worden gerekend;
- een aanpassing van het beoordelingsmodel.

Zowel vragen van LAKS als vragen die via het Examenloket of het [formulier op Examenblad.nl](#) binnenkomen, zijn hierbij van belang. Het College voor Toetsen en Examens beslist zo spoedig als mogelijk, met als streven binnen vier werkdagen na de afname, of een aanvulling uitgaat via Examenblad.nl. De dag na de afname geldt als eerste werkdag, weekenden en feestdagen tellen niet mee. Een aanvulling die als doel heeft een vraag te neutraliseren kan ook nog ná vier werkdagen worden gedaan.

- Beschrijving van de procedure aanvulling op het correctievoorschrift

9.5 Geschil over vaststelling score centrale examens

In [artikel 42 lid 1 van het Eindexamenbesluit VO](#) staat aangegeven dat de examinator en de gecommitteerde in onderling overleg de score voor het centraal examen vaststellen. Mochten de examinator en de gecommitteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommitteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinator.

Van belang hierbij is dat het correctievoorschrift bindend is. Aanvullende afspraken, die soms door bepaalde vakgroepen of bijeenkomsten van correctoren worden gemaakt, zijn ondergeschikt aan het correctievoorschrift en hoeven niet geaccepteerd te worden.

Indien het geschil met inachtneming van de hiervoor genoemde richtlijnen alsnog niet kan worden beslecht, wordt hiervan via het Examenloket melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie zal vervolgens in overleg met het bevoegd gezag erop aandringen dat zij verdere interne acties ondernemen om toch tot overeenstemming te komen. Hierbij kan gedacht worden aan het collegiaal consulteren van een onafhankelijke vakdocent binnen hetzelfde bestuur.

Bij zeer hoge uitzondering kan de inspectie een onafhankelijke derde corrector aanwijzen. De bevoegde gezagen moeten zich hierbij realiseren dat dan het volledige examenwerk opnieuw gecorrigeerd wordt en de correctie van deze onafhankelijke corrector in de plaats komt van de eerdere beoordelingen. Het is niet uitgesloten dat de vaststelling van de uitslag voor alle kandidaten van het betreffende vak vertraging oploopt.

9.6 Handreiking geschil score centrale examens na inzage

Het Eindexamenbesluit VO geeft in [artikel 42](#) regels over de vaststelling van de score door de eerste en tweede corrector. Dit betreft de situatie voorafgaand aan de vaststelling van het cijfer. Het Eindexamenbesluit VO voorziet niet in een regeling voor de situatie ná vaststelling van het cijfer. In toenemende mate blijken leerlingen na inzage van het examenwerk op grond van [artikel 57 van het Eindexamenbesluit VO](#) bezwaar te willen maken tegen de vastgestelde score en daarmee tegen het vastgestelde eindcijfer voor het centraal examen. Scholen moeten zelf bepalen hoe om te gaan met een geschil over de correctie van een examen waarvan het cijfer is vastgesteld. De inspectie, het ministerie van OCW en het College voor Toetsen en Examens hebben daar geen besluitvormende rol in. De handreiking 'Geschil score centraal examen' biedt een suggestie voor scholen hoe met een geschil om te gaan.

- Handreiking geschil score centraal examen

10 Normering

10.1 Gegevensverzameling via elektronische weg

De normering van de centrale examens wordt mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Daarom is het van belang dat docenten van zoveel mogelijk kandidaten de deelscores met Cito uitwisselen.

Voor de cse's en het cpe gl/tl en espe's leveren scholen hiervoor de gegevens aan via Wolf.

Voor de afnames in Facet worden de gegevens automatisch uitgewisseld. Bij examens met alleen gesloten vragen gebeurt dit zodra de afnameleider de afnamegroep afsluit en bij examens met correctie zodra de corrector de correctie afsluit.

Wolf

In principe wordt de examensecretaris aangeschreven als accountbeheerder voor Wolf. Mocht het voor een school beter uitkomen om de rol van accountbeheerder te delegeren aan een ander dan de examensecretaris, registreert de examensecretaris dat via de [persoonlijke pagina](#) op Examenblad.nl.

~~De scholen die espe's afnemen, ontvangen in de week van 15 t/m 19 maart informatie en de toegangscode om Wolf in te richten. De scholen die alleen cse's en/of het cpe gl/tl afnemen ontvangen deze gegevens in de week van 5 t/m 9 april informatie en de toegangscode om Wolf in te richten.~~

~~*Cspe's en Papieren CE's*~~

~~Ook in 2021 wisselen scholen afnamegegevens uit van de alfabetisch eerste vijf kandidaten (in sommige gevallen tien, of alle kandidaten) via Wolf. Het gevraagde aantal kandidaten per examen staat vermeld in het correctievoorschrift en wordt ook vermeld op de wolfsite [wolf.cito.nl](#) onder inzenddata.~~

Heeft uw school voor een bepaald examen minder kandidaten dan het gevraagde aantal, wissel dan de afnamegegevens uit van alle kandidaten die dat examen hebben afgelegd.

Zijn er meer kandidaten dan het gevraagde aantal, wissel dan bij voorkeur de gegevens uit van alle kandidaten, maar in elk geval van de alfabetisch eerste kandidaten tot het gevraagde aantal bereikt is. Wij verzoeken correctoren ten behoeve van de evaluatie van de examens bij vragen die een examenkandidaat niet heeft beantwoord een 'N' in te voeren. 'N' staat voor 'Niet beantwoord'.

De uiterste datums voor het accorderen van de uit te wisselen gegevens staan per examen vermeld in het correctievoorschrift, op de wolfsite [wolf.cito.nl](#) onder belangrijke datums en in de [Activiteitenplanning centrale examens 2021](#).

~~*Profielvak espe's in Wolf*~~

~~Zie voor het aanleveren van de scores van kandidaten voor profielvak espe's in Wolf het algemene deel van het correctievoorschrift op de examenpagina van de profielvakken.~~

Uitwisseling afnamegegevens tweede tijdvak

Via Wolf wisselen de scholen ook de afnamegegevens uit van de tweede tijdvak kandidaten. De uiterste datum voor het accorderen van de uit te wisselen gegevens van het tweede tijdvak is maandag 28 juni.

De uiterste datums voor het accorderen van de uit te wisselen gegevens staan per examen vermeld in het correctievoorschrift, op de wolfsite [wolf.cito.nl](#) onder belangrijke datums en in de [Activiteitenplanning centrale examens 2021](#).

Uitwisseling afnamegegevens derde tijdvak

Via Wolf wisselen de scholen ook de afnamegegevens uit van de kandidaten in het derde tijdvak. De uiterste datums voor het accorderen van de uit te wisselen gegevens staan vanaf de verschijningsdatum van de Maartaanvulling per examen vermeld in het correctievoorschrift, op de wolfsite [wolf.cito.nl](#) onder belangrijke datums en in de [Activiteitenplanning centrale examens 2021](#).

Wolf en de AVG

Via Wolf verzamelt Cito afnamegegevens. Dat gebeurt ten behoeve van de normering van de centrale examens.

Een zorgvuldige normering dient een algemeen belang en derhalve is er volgens de Algemene Verordening Gegevensverwerking (AVG) voor de gegevensuitwisseling ter ondersteuning van de normering geen overeenkomst met de school nodig.

Dat ligt anders bij de aanvullende dienstverlening die via Wolf mogelijk is, zoals de mogelijkheid om

- over de uitgewisselde gegevens groepsrapportages te ontvangen;
- gegevens uit te wisselen met de school voor tweede correctie;

- gegevens uit te wisselen met de school voor tweede correctie;
- de tweede correctie via Wolf af te handelen;
- vastgestelde en gefiatteerde scores uit te wisselen met het leerlingadministratiesysteem.

Voor deze aanvullende dienstverlening moet Cito de gegevens van de school bewerken en dat kan niet zonder instemming van de school. In maart worden de scholen hierover via een mailing vanuit Examenblad.nl geïnformeerd.

10.2 Kenmerken van centrale examens

Jaarlijks worden bepaalde kenmerken van de centrale examens, zoals het aantal vragen en het maximale aantal scorepunten per vraag gepubliceerd op cito.nl. Dit gebeurt gelijktijdig met de publicatie van de examengegevens ten behoeve van Wolf. Voor de voorbereiding van de kandidaten heeft deze informatie overigens geen waarde.

10.3 Bekendmaking N-termen

Bekendmaking normering beroepsgerichte vakken

De N-termen van de beroepsgerichte profielvakken worden bekendgemaakt op woensdag 9 juni 2021 om 8.00 uur.

N-termen bij de beroepsgerichte profielvakken?

Begin april 2021 verschijnt een handreiking met per cspe-onderdeel een suggestie voor een N-term. Zie de CvTE-brochure:

- 'Examinering beroepsgerichte profielvakken 2021: Inzet cspe in het schoolexamen'

Eerste tijdvak

De N-termen vwo, havo, vmbo gl/ tl en papieren CE's bb en kb van het eerste tijdvak worden bekendgemaakt op woensdag 16 juni donderdag 10 juni 2021 om 8.00 uur.

De N-termen voor de digitale CE's bb en kb worden bekendgemaakt op woensdag 16 juni 2021 om 8.00 uur.

Tweede tijdvak

De N-termen voor het tweede tijdvak worden bekendgemaakt op vrijdag 2 juli 2021 om 8:00 uur.

Derde tijdvak

De N-termen voor het derde tijdvak worden bekendgemaakt op donderdag 15 juli 2021 om 8:00 uur.

10.4 Vaststelling van het CE-cijfer

Het CE-cijfer wordt door de school vastgesteld volgens de [dan actuele](#) Regeling omzetting scores in cijfers centrale examens.

Bij de 'aangewezen vakken' en het derde tijdvak krijgen de scholen het resultaat als cijfer toegezonden. Er hoeft daarbij geen omzetting van score naar cijfer meer plaats te vinden, zie ook [paragraaf 11.6](#).

10.5 Bevraging van docenten naar oordeel over examen

In Wolf wordt bij de (papier) centrale examens van het eerste tijdvak een korte vragenlijst aangeboden aan docenten. De resultaten daarvan geven een eerste globaal beeld van hoe het examen door docenten beoordeeld is. De resultaten van de korte vragenlijst worden opgenomen in het jaarlijkse examenverslag van Cito en kunnen aanleiding zijn om bij een bepaald examen een volgend jaar een uitgebreide vragenlijst in te zetten.

In maart wordt bekendgemaakt bij welke centrale examens de uitgebreide vragenlijst wordt ingezet.

De uitgebreide vragenlijst heeft een invultijd van ongeveer tien minuten. De resultaten van deze vragenlijst worden, met het oog op de verdere ontwikkeling van het examen, met de vakvereniging besproken.

11 Tweede en derde tijdvak

11.1 Aantallen opgavenboekjes tweede en derde tijdvak*

*De titel is gewijzigd (was: Aantallen opgavenboekjes tweede tijdvak)

Het tweede tijdvak wordt geleverd in dezelfde aantallen opgavenboekjes als het eerste tijdvak.

Voor het tweede derde tijdvak worden de aantallen opgavenboekjes via de Maartaanvulling bekendgemaakt.

11.2 De aangewezen

vakken

Het College voor Toetsen en Examens kan vakken aanwijzen waarvan het centraal examen in het tweede tijdvak wordt afgenomen door het College voor Toetsen en Examens, de [aangewezen vakken](#). Ook in het derde tijdvak, dat in juli op de scholen wordt afgenomen, kan met [aangewezen vakken](#) worden gewerkt.

De aangewezen vakken 2021 [worden uiterlijk in maart bekendgemaakt](#).

De opgavenboekjes voor het tweede [en derde](#) tijdvak bij de aangewezen vakken, [die op andere locaties dan de scholen zelf worden](#) afgenomen door het College voor Toetsen en Examens, worden niet toegezonden en niet gepubliceerd op [Examenblad.nl](#), ook niet na afloop van het examen.

11.3 Aanmelding kandidaten aangewezen vakken tweede en derde tijdvak*

*De titel is gewijzigd (was: Aanmelding kandidaten aangewezen vakken tweede tijdvak en aanmelding kandidaten derde tijdvak)

Aanmelden via Mijn DUO

Kandidaten voor de aangewezen vakken in het tweede tijdvak moeten uiterlijk op vrijdag [11 juni 18 juni](#) 2021, 17:00 uur door de school zijn aangemeld.

Kandidaten voor de [aangewezen vakken](#) in het derde tijdvak, dat in juli wordt afgenomen, moeten uiterlijk maandag [5 juli 9 juli](#) 2021, 17.00 uur door de school zijn aangemeld.

Aanmelding verloopt via [Mijn DUO](#).

~~De aanmelding voor de digitale centrale examens bb en kb in het derde tijdvak verloopt eveneens via [Mijn DUO](#).~~

~~De aanmelding voor afname van profielvak cspe's in de periode van het derde tijdvak loopt via het [contactformulier van het CvTE](#).~~

~~Voor zowel de digitale centrale examens bb en kb als de profielvak cspe's geldt dat de uiterste datum van aanmelding voor het derde tijdvak [30 juli](#) is.~~

~~Profielvak cspe's worden door de eigen school van de aangemelde kandidaten afgenomen.~~

Derde tijdvak en digitale CE's bb en kb

De afnameperiode voor de digitale CE's loopt langer door (tot en met 23 juli) dan het derde tijdvak voor de papieren CE's (einddatum 9 juli). Daarom wordt de afnameperiode van de digitale CE's bb en kb niet alleen geacht het eerste en het tweede tijdvak te omvatten, maar ook het derde tijdvak.

Om die reden is [geen sprake van aanmelden bij DUO voor het derde tijdvak](#).

Derde tijdvak en beroepsgerichte profielvakken/cspe's

Het beroepsgerichte profielvak wordt afgesloten met een SE. Het derde tijdvak betreft alleen CE's. Daarom is er voor het beroepsgerichte vak [geen sprake van een derde tijdvak en dus ook niet van aanmelding bij DUO daarvoor](#).

Scholen wordt geadviseerd tijdig te controleren of de functionarissen die de kandidaten moeten aanmelden de juiste autorisatie hebben voor [Mijn DUO](#) (rol examensecretaris vo, token, inlognaam en wachtwoord).

De school ontvangt begin juni meer informatie over de aanmeldingsprocedure.

Registreren in BRON

De school moet de kandidaten die deelnemen aan een aangewezen vak in het tweede tijdvak en/of ~~deelnemen aan~~ het derde tijdvak naast de aanmelding bij DUO ook registreren in BRON, mede ten behoeve van eventuele inspectiecontrole.

11.4 Tijd en plaats aangewezen vakken tweede en derde tijdvak*

*De titel is gewijzigd (was: Tijd en plaats aangewezen vakken tweede tijdvak en examens derde tijdvak)

Aangewezen vakken tweede tijdvak

De examens van de aangewezen vakken zijn op donderdag 24 juni 2021 en worden afgenomen op één van de [staatsexamenlocaties](#) verspreid over het land.

Aanvangstijdstippen:

ochtendzittingen ~~09:30 uur~~ [09:00 uur](#)

middagzittingen ~~14:00 uur~~ [13:30 uur](#)

Aangewezen vakken derde tijdvak

Aanvangstijdstippen:

ochtendzittingen 09:00 uur

middagzittingen 13:30 uur

Nadere informatie wordt via de Maartaanvulling bekendgemaakt.

Derde tijdvak

~~De roosters voor het derde tijdvak staan vanaf februari op de website van DUO.~~

NB

Als muziek gl/tl, havo en vwo, kunst (algemeen) havo en vwo, dans gl/tl en drama gl/tl aangewezen vakken zijn in tijdvak 2 **en/of tijdvak 3**, worden deze centrale examens afgenomen met behulp van de computer.

11.5 Gang van zaken aangewezen vakken tweede en derde tijdvak*

*De titel is gewijzigd (was: Gang van zaken aangewezen vakken tweede tijdvak en examens derde tijdvak)

Kandidaten moeten een half uur voor aanvang van het examen aanwezig zijn. Zij moeten zich legitimeren. Als de kandidaat een toegestaan hulpmiddel wenst te gebruiken, zoals een woordenboek of een laptop, moet hij het zelf meenemen. Het gebruik van een laptop is alleen mogelijk als de noodzaak daarvoor in een verklaring staat vermeld. De school moet deze verklaring direct na de aanmelding naar staatsexamens@duo.nl mailen.

Reis- en (eventuele) verblijfskosten zijn voor eigen rekening.

Na vaststelling van de uitslag kan de kandidaat via staatsexamens@duo.nl een schriftelijk verzoek indienen om van het College voor Toetsen en Examens een mondelinge toelichting op de uitslag te ontvangen.

11.6 Toezending resultaten aangewezen vakken tweede en derde tijdvak*

*De titel is gewijzigd (was: Toezending resultaten aangewezen vakken tweede tijdvak en staatsexamens derde tijdvak)

De vastgestelde cijfers van de aangewezen vakken tweede tijdvak staan uiterlijk vrijdag 2 juli 2021 om 10.00 uur op [Mijn DUO](#).

De vastgestelde cijfers van de aangewezen vakken van het derde tijdvak, dat in juli op de scholen wordt afgenomen, staan uiterlijk donderdag 15 juli 2021 om 10.00 uur op [Mijn DUO](#).

~~De vastgestelde cijfers van het derde tijdvak staan uiterlijk vrijdag 27 augustus 2021 om 10.00 uur op [Mijn DUO](#).~~

De gegevens op [Mijn DUO](#) kunnen geraadpleegd worden door de contactpersonen van uw instelling met de rol examensecretaris vo, die in het bezit zijn van een token, inlognaam en wachtwoord. Nadere instructie ontvangt de school in mei van DUO/Examendiensten.

De scholen ontvangen de cijfers van hun kandidaten ook per post in de week van maandag 5 juli (aangewezen vakken **tweede tijdvak**) en ~~donderdag 9 september~~ maandag 19 juli (aangewezen vakken in het derde tijdvak dat in juli op de scholen wordt afgenomen).

De directeur en examensecretaris stellen - waar van toepassing - de uitslag vast en reiken bijbehorende waardepapieren uit (diploma, cijferlijst, certificaat).

12 Publicaties

12.1 Protocollen VO-raad

De VO-raad stelt protocollen op die deels ook betrekking kunnen hebben op de handelwijze van scholen bij het centraal examen, bijvoorbeeld de tweede correctie, met daarin opgenomen een voorbeeld voor een verklaring verrichte correctie. Een ander voorbeeld betreft het bewaren van de examens. De bedoeling van deze protocollen is zorgdragen voor adequate vastlegging op schoolniveau van zaken die niet centraal zijn geregeld. In de correctievoorschriften bijvoorbeeld geeft het College voor Toetsen en Examens aan dat de regelgeving geen voorschriften bevat over het vermelden van punten en onvolkomenheden op het werk. In de protocollen van de VO-raad worden op dit punt wel keuzes gemaakt (zie [paragraaf 9.3](#)).

Scholen en docenten vragen zich af of de protocollen niet in strijd zijn met de CvTE-regels. Dat zijn zij zeker niet. Het CvTE geeft aan dat er op een aantal punten vanuit de overheid geen regels zijn. Binnen de ruimte, die dat biedt, maakt de VO-raad, als handreiking aan de scholen, een keuze die voor de scholen geen voorschrift is. Het gebruik van protocollen is niet verplicht, maar wordt van harte aanbevolen.

12.2

Mijneindexamen.nl

Voor eindexamenkandidaten is de mobiele website/web-app mijneindexamen.nl uiterlijk 1 november 2020 beschikbaar. Deze site biedt leerlingen informatie over het centraal examen. Met deze web-app kunnen examenkandidaten het examenrooster personaliseren. Ook biedt de site een overzicht van te gebruiken hulpmiddelen, oefenexamens en informatie over de uitslagbepaling. In 2019 maakten 165.000 bezoekers gebruik van mijneindexamen.nl.

Mijneindexamen.nl kan getoond worden aan examenkandidaten en hun ouders/verzorgers bijvoorbeeld tijdens een voorlichtingsbijeenkomst op school.

12.3

Voorlichting

Aan de totstandkoming van de N-term leveren veel mensen een bijdrage: docenten, leerlingen en experts van Cito en het College voor Toetsen en Examens. Op de [pagina N-term](#) kunt u lezen wie, welke bijdrage levert onder het motto 'De N-term maken we samen'. Ook leest u daar hoe de normering in zijn werk gaat.

Voor de (nieuwe/startende) examensecretarissen is er de pagina ikbenexamensecretaris.nl: een pagina voor examensecretarissen met nuttige informatie en verwijzingen naar informatie over de centrale examens (CE).

Voor docenten die (voor het eerst) een examenklas hebben, is er de pagina www.ikhebeenexamenklas.nl.

Hierop zien docenten waar ze meer informatie kunnen vinden over de syllabus, normering en praktische aspecten van centrale examens. Er is ook een brochure te downloaden over de totstandkoming en de correctie van de centrale examens.

Op pagina [docentbetrokkenheid](#) is te lezen op welke manieren docenten betrokken worden bij het examenproces.

Op het [YouTube-kanaal van het College voor Toetsen en Examens](#) vindt u filmpjes over algemene en actuele zaken rondom centrale examens. Kijk daarvoor in de afspeellijst Centrale examens vo.

12.3.1 Besprekingen examens

vakverenigingen

Elk jaar organiseren veel vakinhoudelijke verenigingen direct na het centraal schriftelijk examen een bespreking van de opgaven en het correctievoorschrift. Deze examenbesprekingen worden vaak op een aantal plaatsen in het land gehouden en zijn ook toegankelijk voor niet-leden. Op de website van het Platform VVVO vindt u een overzicht van de vakinhoudelijke verenigingen.

- [Overzicht vakverenigingen op website Platform VVVO](#)

Opmerking College voor Toetsen en Examens:

Het College voor Toetsen en Examens brengt examenbesprekingen onder de aandacht, omdat ze waardevol kunnen zijn voor het intercollegiaal overleg over de correctie van de examens. Deze besprekingen hebben echter geen officiële status. Intervisie met collega's is vaak nuttig om samen te verkennen in welke mate antwoorden van examenkandidaten inhoudelijk in lijn zijn met het correctievoorschrift. In alle gevallen is het correctievoorschrift, eventueel voorzien van een aanvulling daarop, bindend. Opmerkingen gemaakt tijdens examenbesprekingen of op discussiefora 'overrulen' het correctievoorschrift niet.

12.3.2 Digitaal platform Het Schoolplein per 21 januari

open*

*De titel is gewijzigd (was: Schoolplein)

Het Schoolplein wordt een plek waar mensen elkaar digitaal ontmoeten om hun mening te geven, ervaringen te delen of van gedachten te wisselen over de centrale examens.

Dat kan ook over de aanpassingen aan het centraal examen van 2021, zoals het tiendaags tweede tijdvak, dat ook voor eerste afnames gebruikt kan worden en het derde tijdvak, dat begin juli op de scholen zelf wordt afgenomen.

Via Het Schoolplein kunnen docenten en examensecretarissen hun praktische ervaringen delen. Hoe geeft u vorm aan de aanpassingen op uw eigen school, in uw eigen lessen?

De inbreng die wij via Het Schoolplein ontvangen kunnen wij daar waar mogelijk gebruiken om onze uitvoeringspraktijk aan te passen aan de wensen die bij docenten en examensecretarissen leven.

Neem een kijkje en doe mee op denkmee.cvte.nl.

[Het Schoolplein is per 21 januari open!](#)

Het Schoolplein is eerder gelanceerd in 2020, maar omdat de centrale examens in 2020 niet doorgingen, hebben we het in de luwte gehouden.

We openen dit platform nu opnieuw voor u om met elkaar en met ons in gesprek te gaan. Bijvoorbeeld over hoe de voorbereidingen op de centrale examens dit jaar verlopen op uw school.

Het Schoolplein staat voor iedereen open om een discussie te starten over examenonderwerpen.

12.4 Publicaties van algemeen verbindende voorschriften en mededelingen

12.4.1 Wetten en Algemene maatregelen van

Bestuur

Actuele versies zijn te vinden op www.overheid.nl (wet- en regelgeving). Daarvoor kunt u de titels zoals hier aangegeven in het zoekvenster ('in de titel') plakken.

- [Wet op het voortgezet onderwijs](#)
- [Inrichtingsbesluit WVO](#)
- [Eindexamenbesluit VO](#)
- [Staatsexamenbesluit VO](#)
- [Wet College voor toetsen en examens](#)

12.4.2 Ministeriële regelingen en regelingen/mededelingen van het

CvTE

- [Overzicht met ministeriële regelingen en regelingen/mededelingen CvTE](#)

13 Contactadressen

13.1 Contactadressen bij de examens

Scholen kunnen bij het [Examenloket](#) terecht voor vragen die betrekking hebben op de examens voortgezet onderwijs. Het Examenloket beantwoordt de vragen en draagt indien nodig vragen over aan de hieronder genoemde instanties. Zo kunnen de scholen rekenen op een eenduidig en juist antwoord.

Meer informatie over de onderlinge [werkwijze van het Examenloket en partners](#) en de rol van de [Examenlijn](#) van het College voor Toetsen en Examens vindt u op Examenblad.nl.

13.2 Waar voor wat in het kort

- wet- en regelgeving: [Examenloket](#).
- onregelmatigheden bij centrale examens en geschillen rond vaststelling scores: [Examenloket](#). U wordt vervolgens zo nodig direct doorverbonden met de werkgroep examens van de Inspectie van het Onderwijs.
- inhoudelijke vragen over centrale examens: [Examenloket](#).
- pooling tweede correctie, opgave aantal kandidaten, bestelling en aflevering van examenpakketten (ook problemen zoals beschadigde examenpakketten); opgave kandidaten aangewezen vakken tweede en derde tijdvak: [DUO/Examendiensten](#).
- vragen met betrekking tot de aanlevering van de examengegevens (op leerlingniveau) aan BRON: [DUO/IPO](#).
- problemen met Wolf, installatie en/of werking software bij de afname van examens: [helpdesk Cito](#).
- vragen over Facet: [Facet-helpdesk](#).
- vragen over verdergaande aanpassingen dan de standaard voor kandidaten met een beperking: het College voor Toetsen en Examens via het [contactformulier](#).

Examenloket

Voor vragen over wet- en regelgeving.

Postbus 30205, 2500 GE Den Haag

tel: 070-7575177

e-mail: examenloket@duo.nl

[contactformulier](#) op www.examenloket.nl

Het loket is telefonisch bereikbaar van 9.00 - 17.00 uur en vanaf 1 april tot 1 juli van 8.30 -17.00 uur. Gedurende de weken dat alle scholen vakantie hebben, is het Examenloket alleen in de ochtend telefonisch bereikbaar.

Dienst Uitvoering Onderwijs/Examendiensten afdeling centrale examens en waardepapieren

Pooling tweede correctie, opgave aantal kandidaten, bestelling en aflevering van examenpakketten en waardepapieren.

Postbus 30158, 9700 LK Groningen

tel: 050-5997776

e-mail: examens@duo.nl

Voor bestellen van waardepapieren: waardepapieren@duo.nl

DUO/Examendiensten afdeling centrale examens en waardepapieren is telefonisch bereikbaar van 9.00 - 15.00 uur en op afleverdagen van examenpakketten van 9.00 - 18.00 uur.

Dienst Uitvoering Onderwijs/Examendiensten afdeling staatsexamens vo

Vragen over staatsexamens vo (ook onder andere opgave kandidaten aangewezen vakken tweede tijdvak en derde tijdvak).

Postbus 30158, 9700 LK Groningen

tel: 050-5998933

e-mail: staatsexamens@duo.nl

DUO/Examendiensten afdeling staatsexamens vo is telefonisch bereikbaar van 9.00 - 17.00 uur.

Dienst Uitvoering Onderwijs /Informatiepunt Onderwijs (IPO)

Vragen met betrekking tot levering van de examengegevens: ipo@duo.nl.

of telefoonnummer (050) 599 90 00

DUO/IPO is telefonisch bereikbaar van 9.00 - 13.00 uur en bij spoed per e-mail t/m 17.00 uur.

Cito

Zendingen examendocumenten vanuit Cito.

Cito, Bedrijfsbureau CTE, Postbus 1034, 6801 MG Arnhem,

e-mail: ce-bedrijfsbureau@cito.nl

Cito-Helpdesk

Voor vragen over Wolf, de installatie en de werking van Autoplay en de ICT-toepassingen in cspe's kunt u contact opnemen met de helpdesk van Cito via de Klantenservice.

Informatie over de bereikbaarheid van deze klantenservice vindt u op: [contactpagina van Cito](#).

De helpdesk is op werkdagen telefonisch bereikbaar van 8.30 - 17.00 uur.

Facet-helpdesk van DUO

Voor technische vragen over Facet kunt u contact opnemen met de Facet-helpdesk.

Informatie over de bereikbaarheid van deze helpdesk vindt u op: [Helpdesk Facet](#)

De helpdesk Facet is op werkdagen telefonisch bereikbaar van 7.30 - 17.00 uur.

Inspectie van het Onderwijs

Als bij het centraal examen op een school een afwijking dreigt van de normale gang van zaken voorafgaand aan, tijdens of in de afwikkeling van een examenzitting, dient de school dit probleem in eerste instantie zelf op te lossen. Een dergelijk probleem en de voorgenomen of reeds uitgevoerde oplossing dienen via het Examenloket te worden gemeld aan de inspectie.

Voor alle vragen betreffende het examen verzoeken wij u contact op te nemen met het Examenloket. Het Examenloket beantwoordt de vragen en draagt indien nodig vragen over aan de inspectie.

Meldingen in het kader van [artikel 5](#) (onregelmatigheden door toedoen kandidaten), [artikel 55](#) (kandidaten met een beperking) en [artikel 59 \(gespreid eindexamen\)](#) van het Eindexamenbesluit VO kunnen worden gedaan in het [Internet Schooldossier \(ISD\)](#) van de Inspectie van het Onderwijs.

Voor het horen van de inspectie dat vooraf moet gaan aan toepassing van artikel 59 van het Eindexamenbesluit VO, kunnen scholen een mail sturen naar examenloket@duo.nl. Daarin staan de volgende gegevens:

Brinnummer, mailadres, telefoonnummer, gewenst moment van terugbellen, schoolsoort, welke vakken in welk jaar worden geëxamineerd.